

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1908. év, április hó 1.

VII. FÜZET.

XLVII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ara egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

4 lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jeggyel „reclamatto” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félívekre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A czikkekhöz tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállításá 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többre kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkesztő *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én: Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1908. ÉVI (27.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., másoknak 3 K. Arát legcélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐÓR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBE ÉS FELELETEKBEN.** Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsőházi Belházy Emil. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

A TOLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

Részlet a szlavoniai tölgyesekből.
(Szocna erdőrés, vinkovcei főerdőhivatal.)

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

7. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árárt járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Magánerdőgazdaságunk javításának kérdéséhez.

Irta: Cserny Győző kir. alerdőfelügyelő.

Ugy erdészeti, mint gazdasági szaklapjainkban, sőt még a napilapok némelyikében is örvendetes érdeklődéssel igyekeztek utóbbi időben a magánbirtokosok (az erdőtörvény 17. §-ában meg nem említett birtokosok) kezében lévő erdőkben folyó, többnyire nem okszerű, részben pedig egyenesen pusztulásra vezető gazdálkodásra rámutatni.

Ez a helytelen gazdálkodás s a vele karöltve haladó pusztulás kevésbbé mutatkozik a nagyobb kiterjedésű magánerdőbirtokokon, hol, ha rendszeres kezelés nincs is mindenütt, de legalább bizonyos gazdálkodás mégis található. Annál inkább jelentkezik a hegyvidéken elterülő közepes nagyságu és kisebb magánerdőbirtokokon.

Aggodalomra okot szolgáltató módon és mérvben történnek ezeken a birtokokon a tulságos fakihasznlások, tarolások, irtások s evvel együtt az erdőbirtokok parcellázása; utóbbi gyakran az alatt a hangzatos jelszó alatt is, hogy az elszegényedett hegyvidéki népet legelő szükségletének kielégíthetése s a kivándorlás csökkentése végett földhöz kell juttatni.

Aggodalomra ad okot különösen az, hogy ezek a tarolások és az ezt követő parcellázások s irtások törvényellenesen olyan erdőkben is történnek, melyek talajuknál fogva állandó mezőgazdasági művelésre úgy sem alkalmasak s a törvény értelmében feltétlenül fenntartandók.

A magánbirtokosok ezeket a hegyvidéki erdőket, ha a közlekedési eszközöktől távol esvén, nem voltak értékesíthetők, gyakran a szó szoros értelmében tűzzel vassal elpusztították oly célból, hogy legelőket nyerjenek. A közlekedési eszközökkel ellátott s főként a vízi utakkal rendelkező vidéken pedig az erdőt a tapasztalatlan birtokosoktól leggyakrabban üzerek vették meg potom pénzen, kik azokat rövid idő alatt teljesen kihasználva a puszta talaj maradt a birtokosnak vagy ha ez is az üzerek kezébe ment át, ott sokáig meg nem maradt, hanem parcellázva másoknak lett eladva, ami eddig mindig kitűnő üzletnek bizonyult. A kihasznált erdők birtokosaiknak már terhére vannak, mert abból jövedelmük már nincs, adót is kell fizetniök, sőt újra be kellene azokat erdősíteniök. Ezért a már tarra vágott erdőket a fatenyésztés alul rendszerint kivonni igyekeznek és azokat akár alkalmasak arra, akár nem, mezőgazdaságilag, főképen legeltetésre használják.

A talaj azonban, mely erre nem való, termőerejében csakhamar gyengül, végre kimerül s elkopárosodik, úgy mint azt az „Erdészeti Lapok“ múlt évi XVI. és XVII. sz. füzetében *Bund Károly* az Ipolyvölgyben s a XVII. sz. füzetben *Ajtay Sándor* pedig az Aradmegyében észlelt erdőirtások tárgyalása alkalmával találóan leírták.

A kisebb, parcellázásra sem alkalmas magánerdőbirtokoknál is észlelhető a törekvés, hogy a még meglévő erdőket kihasználják, kiirtsák és mezőgazdasági művelésre vagy legelőnek átalakítsák. Ezek pusztulásáról, a pusztulás módjáról és okairól különben az Erdészeti Lapok 1892. évi VIII-ik füzetében „a kisebb magánerdők pusztulásának kérdéséhez“ cím alatt irt értekezésemben már annak idején bővebben megemlékeztem. Az ott szóba hozott rendszabályok némelyike azóta meg is valósult.

A szomorú tényeken nem változtat, de némi mentségül említjük fel, hogy a rendszertelen erdőkihasználás és pusztítás nem

csak a birtokosok könnyelműségében, hanem azok szegénységében, másrészt a faárak nem várt emelkedésében, a fa iránt való nagy keresletben is keresendő, melynek különösen a tapasztalatlan kisbirtokos fája esik áldozatul, melynek eladására, mint már előbb említém, a kisbirtokosokat a szorult helyzetüket kipuhatóló kapzsi üzerek rábírák anélkül, hogy a birtokosnak a fa valódi értékéről sejtelme is volna.

A helytelen s törvénybe ütköző gazdálkodásnak e sajnálatos jelenségei az azok ellenőrzésére hivatott közegek előtt már régebben ismeretesek. Az erdőfelügyelőségi szervezet a személyzet csekély száma és irodai munkával való tulságos elfoglaltsága miatt a magán-erdőgazdaságot jobb karba helyezni azonban nem volt képes, de hogy a pusztulás még jobban nem haladt előre, ebben mégis van érdeme. Maga az 1879. évi XXXI. t.-cz. (erdőtörvény), közgazdasági életünknek eme tagadhatatlanul kiváló erőssége sem nyújt elég intenzív alapot a baj megszüntetésére. Az erdőtörvény rendelkezései közül főleg a 2.-iktól a 7.-ik §§-ok vonatkoznak a magánbirtokokra is. Ezek is csak a véderdőkre s a feltétlenül fenntartandó erdőkre vonatkoznak, melyeknek talaja mezőgazdasági művelésre, tehát szántónak, rétnak, szőlőnek és kertnek állandóan nem alkalmas. Az elsőbbség minden irtás és tarolás továbbá bizonyos esetekben a legeltetés is tilos. A feltétlenül fenntartandó erdőkben csak az irtást tiltja a törvény a tarvágás ugyan meg van engedve, de 6 éven belül újraerdősítendő. *Praeventiv* intézkedéseket a törvény az irtás vagy tarvágás megakadályozására alig tartalmaz s így az erdőrendészeti hatóságok intézkedései rendszerint későn jönnek és többé-kevésbbé a megtorlás jellegével bírnak.

Az 1883. évi 36016. sz. alatt kiadott földmiv. min. rendelet a kir. erdőfelügyelőségek részéről nyilvántartott törzskönyvekben feltétlenül fenntartandóknak minősített erdőkben a tarvágások újra erdősülése érdekében a legeltetést ugyan korlátozta és beerdősítésükre szükséghez képest rövidebb határidő kiszabhatását is elrendelte, egyébként azonban a magánkézen lévő erdőbirtokok okszerűtlen kezelését gátló általános intézkedések tudtunkkal nem történtek.

Az erdőfelügyelőségi személyzet csekély száma miatt e rendeletnek sem volt azonban meg a kívánt foganatja és bár az

állam a magánerdőgazdaság fellendítése érdekében erdőesítési célokra olcsó csemetéket adományozott, közegeinek az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján a birtokosok kívánságára a tanácsadást megengedte, ugyan e törvény alapján a magán erdőbirtokok állami kezeltetését is a birtokosok kérése esetén lehetővé tette, a volt urbéres s közbirtokossági erdők fájának üzérkedés céljából való eladását és felosztás céljából való részleges eladhatását rendeletekkel korlátozta és — mint sok baj kútforrását — a legelők javítását s helyesebb kezelését is kezébe vette; mégis ezek a törekvések a magánerdőgazdaság, de különösen a kisebb birtokosok gazdálkodását lényegesen nem javították meg, sőt újabb időben a tarolások és parcellázások még nagyobb mérvet is öltöttek úgy, hogy a törvényhozás alig fog kitérhetni újabb, az eddigieknél messzebb menő intézkedések elől.

Ugyanez az állapot jött létre a külföldön is többé-kevésbé hasonló okok és előzmények folytán, amiért ott is az alapvető törvényeket novellák vagy rendeletek útján a hegyvidéki magán-erdők pusztulásának megakadályozása, illetőleg azok fenntartása s helyes kezelése érdekében kiegészíteni kellett.

Azt hiszem nem végzek felesleges munkát, ha a szomszéd Ausztriában s még néhány erdős hegyvidékkel bíró más országban ez irányban tett intézkedéseket röviden ismertetem.

*

Ausztriában az 1852. évi decz. 3-án kelt császári pátenssel kiadott osztrák birodalmi erdőtörvény 1—7., 19., 22., és 52. §-ai főképen azok, melyek alapján az állam a magánerdőgazdálkodásba befolyhat. A 2. § értelmében *engedély nélkül* erdőterületet a fatenyésztés alul kivonni és más célokra átalakítani nem szabad. Az engedélyt erre (az irtásra) a kerületi (egyszersmind erdőrendészeti) hatóság adja meg a melléje rendelt erdészeti műszaki közeg (Forsttechniker) írásbeli véleménye alapján a birtokos és a *szomszéd birtokosok* meghallgatásával. A 3. § az állami és községi erdők vágásának 5 éven belül való beerdősítését rendeli el; magánbirtokosoknak hosszabb határidő is engedélyezhető.

A 4. § tiltja az erdőpusztítást vagyis az olyan kezelést, mely

a további fatenyésztést veszélyezteti vagy lehetetlenné teszi. Az ily kezelés büntetendő s az újraerdősítés elrendelendő.

Az 5., 6. és 7. § a véderdők gyanánt szereplő erdők irtását s tarra vágását tiltja és a 19. § ezeknek az erdőknek kezelését szabályozza.

A 22-ik §-ban a törvény azt rendeli, hogy főleg az előbbi szakaszokban említett rendelkezések s tilalmak betartásának biztosítására bizonyos nagyságu erdők birtokosai szakavatott kezelőket (erdőgazdákat, Forstwirte) alkalmazzanak. Az erdők nagyságát, mely mellett már az ilyen gazdasági kezelő alkalmazandó a körülményekhez képest a kerületi hatóság állapítja meg.*) Erdőkezelőkül az előirt vizsgát letett egyének alkalmazandók. Az 52-ik § értelmében a kezelő személyzetnek megfelelő védő és őrző személyzet bocsátandó rendelkezésére. Bár az osztrák cs. kir. földmívelésügyi miniszterium 1873. évi 6953. sz. rendeletével a kerületi hatóságoknak különösen a két utóbb említett szakasz végrehajtását figyelmébe ajánlotta és rámutatott arra, hogy kisebb kiterjedésű erdőbirtokok megegyezés alapján a szomszéd, nagyobb erdőbirtokosok erdejével vagy pedig közbirtokossággá alakulva volnának kezelő és őrző személyzettel elláthatók, mégis ezekkel a rendelkezésekkel a kívánt eredményt kellő végrehajtás hiányában nem érték el. A helytelen kezelés, tilos tarolások, irtások tovább is folytak, kisebb erdőbirtokosok erdeik közös kezeltetése céljából nem egyesültek stb. úgy, hogy az egyes tartományokban csakhamar szükségét látták, hogy a helyi viszonyok figyelembe vételénél külön törvényekkel állják útját a helytelen gazdálkodásnak.

Lássuk ezeket a különleges intézkedéseket!

Alsó-Ausztriára nézve az 1906. évi törvény felsorolja azokat a községeket, melyekre a törvény rendelkezései vonatkoznak és melyek határában minden tarvágás, tekintet nélkül a talaj minőségére, a kerületi politikai és egyszersmind erdőrendészeti hatóságnál vagy írásbelileg vagy szóbelileg jegyzőkönyvben bejelentendő, ha az $\frac{1}{2}$ ha-nál nagyobb területen tervezetik, ugyszintén a szálalás (ritkítás)

*) Morvaországban 1000 kat. holdban, Sziléziában 500 ha-ban, Krajnában 2000 kat. holdban és Karinthiában 1500 hektárban van megállapítva, a többi tartományban a kerületi hatóság esetről-esetre állapítja meg a nagyságot. *Szerző.*

is, amennyiben $\frac{1}{2}$ ha-nál nagyobb területen volna teljesítendő és a főfaállomány teljes záródásáig szükséges törzsmennyiség felénél kevesebb fa marad hátra. A bejelentés kötelezettsége elesik, ha az illető erdő jóváhagyott üzemterv szerint kezeltek és az üzemterv jóváhagyása óta 10 év még nem telt el. Ha nem az erdőbirtokos foganatosítja a kihasználást, úgy a vállalkozónak neve s lakóhelye is bejelentendő. A bejelentés a kerületi hatóságnál vagy községi előljárásnál teendő meg, mely a bejelentésről igazolványt állít ki. A bejelentett erdőkihasználást — amennyiben annak körülményei a hatóság előtt nem ismeretesek — a hatóság a melléje rendelt erdészeti műszaki közeg útján a helyszínen megvizsgálhatja. A hatóság esetleges kifogásait a birtokossal haladéktalanul közölni tartozik s illetőleg a tarvágás foganatosítását megtagadhatja. A birtokosnak felelősség és szakértő bizottságnak kiküldése iránt való joga biztosítva van. Ha a birtokos nem utasíttatik másodfokban el, az eljárási költséget a tartományi gazdasági alap (Landeskulturfond) viseli.

Ha az erdőbirtokos a bejelentést követő 6 héten belül tagadó választ nem kap, úgy a kért tarvágást foganatosíthatja. A vásárló fakereskedő vagy vállalkozó köteles előzetesen meggyőződni arról, hogy a tarvágás bejelentése szabályszerűen megtörtént-e és ő is, mint az erdőbirtokos, felelősséggel tartozik azért, ha a tarvágás bejelentés nélkül vagy nem az engedélyezett módon történik. Az erdőszítés biztosíthatása céljából biztosíték letevését is kívánja a törvény. A biztosíték visszaadatik, ha az erdőszítésnek sikerrel történt foganatosítása beigazoltatik, ellenkező esetben a biztosítékot az erdőszítési költségek fedezésére használják fel.

A rendelkezések be nem tartását és a mulasztásokat a törvény bünteti, ha a pénzbüntetés nem hajtható be, úgy szabadságvesztés alkalmaztatik (10 K-t 24 órai elzárással számítva). A pénzbüntetés a tartományi gazdasági alapba folyik.

Nevezetessége még e törvénynek az, hogy Bécs főváros környékén lévő erdők kihasználása a város egészségi és klimatikus viszonyaira való tekintettel is bizonyos korlátozásoknak van alávetve. E korlátozások fejében Bécs főváros az illető erdőbirtokosoknak kártérítéssel tartozik.

Morvaországra vonatkozólag újabb alkotott törvény értel-

mében az egy *ha*-nál nagyobb fakihasznlások az előbb, Alsó-Ausztriánál ismertetett módon bejelentendők.

Tirolban (1897), *Salzburgban* (1899) és *Bukovinában* (1906) a magánerdők tarolásának bejelentését s az erdőítés biztosítására biztosíték letevését szintén kívánja a törvény.

Bukovinában minden fakihasznlás, mely eladás céljából történik vagy általában a házi szükségleteket meghaladja, a kerületi hatóságnak bejelentendő. Figyelmen kívül marad, hogy valamely erdő a kataszter által pl. legelőnek van minősítve, csak tényleg erdőjellege legyen. Ha üzemterv szerint kezeltetik az erdő, a bejelentésre nincs szükség. A bejelentés elintézése, a fakihasznlás elbírálása stb. úgy történik, mint az Alsó-Ausztriánál említve volt. Ha a bejelentő birtokos 8 héten belül választ nem kap, a fakihasznlásba belefoghat.

Galicziában (1904), *Stájerországban* (1898) és *Karinthiában* (1885 és 1899) hozták meg a magánerdők megóvását célzó törvényeket, melyek szerint a mész, pala, szóval könnyen máló kőzeteken, meredek hegyoldalon elterülő s kijelölendő erdőterületeken minden tervezett fakihasznlás előre bejelentendő, ha a tarvágás 1 *ha*-nál (Stájerország) vagy 0.25 *ha*-nál (Karinthia) nagyobb. (Galicziában nincs korlátozás). Minden ilyen tarvágás ennek teljesítése előtt legalább 45 nappal előre bejelentendő, de bejelentendő a 25 árnál nagyobb területen oly mérvű szálalás is, mely a teljes záródáshoz szükséges fatömeg felénél nagyobb famennyiség kiszedését célozza.

A vásárló fakereskedő vagy vállalkozó neve s lakása is bejelentendő, s mint Alsó-Ausztriánál említve volt, a fa kihasznlása körül a fakereskedő vagy vállalkozó épp úgy felelősséggel tartozik, mint a birtokos.

A politikai hatóságnál bejelentendő a parcellázás is (a terület nagysága, tarvágás kiterjedése, vállalkozó neve). A politikai hatóság szakközegei útján költség nélkül megvizsgálhatja a tarolás iránt beadott kérelmet és indokolt esetben megtagadhatja az engedélyt. Ha 45 napon belül a kérvényező a hatóságtól végzést nem kap, akkor a kérvény engedélyezettnek tekintendő. Elutasítása esetén a félnek jogában áll bizottság kiküldését kérni és a politikai hatóság tartozik két diplomás szakértő jelenlétében a szemlét megtartani.

A vágásterületek kitisztítására, helyrehozására s újraerdősítésére a hatóság biztosíték letevését követelheti. A fakihasználás iránt beadott folyamodványok bélyegmentesek.

Dalmáciában és Isztriában a karszterdősítési törvény (1893) a többi között felhatalmazza a helytartóságot arra is, hogy az erdőbirtokosok előleges meghallgatása után azokat a magánerdőbirtokokat, melyek a beerdősített Karszt vidékére esnek vagy abba ékelődnek, kényszer útján gazdasági és védszövetkezetekké (Wirtschafts- und Schutzgenossenschaften) egyesítse és erdészeti kezelő- és őrzőszemélyzet tartására kötelezze.

Krajnában az 1883. évi 1596. sz. tartományi kormányrendelet kötelezi a birtokost, ha erdejét pusztítja arra, hogy további pusztítás megakadályozása érdekében üzemtervet mutasson be.

A magánerdőbirtokok tulságos felosztása, úgy mint nálunk, Ausztriában is sok visszaélés melegágyává lett s akárhány esetben régi, virágzó gazdasági üzemek tulságos elaprózása káros gazdasági következményeket vont maga után, amelyek az *osztrák központi gazdatanácsot* arra késztették, hogy a törvényhozást a tultengő és egészségtelen parcellázó mozgalom korlátozása céljából törvény alkotására felkérje, mely törvénynek érvénye minden parcellázási üzemre, adásvételre vagy cserére kiterjedne, kivéve a kényszereladás, tagosítás vagy lakóházzal való beépítés folytán szükségessé váló parcellázásokat. Az osztrák gazdatanács e törvénybe a következő fontosabb intézkedéseket kívánja felvételni: a parcellázással való iparszerű foglalkozás hatósági engedélyhez kötendő és szigorú hatósági ellenőrzés alá vonandó, földrészteladások csak nyilvános árverés útján és a parcellázási terv előzetes közhirrre tétele után történhetnek, a parcellázási üzlet egész lefolyása ellenőrzendő, parcellázott birtokoknak rövid időn belül való újabb felosztása eltiltandó s a földdel való üzérkedésnek uzsorának mindenféle manapság elterjedt formája, valamint a parcellázásra való csábítás szigorú büntetéssel sújtandó.

A német birodalomban főleg *Bajorország* hozott oly törvényt, amely különlegesen a magánerdők pusztulását és felaprózását hivatott meggátolni. Ez a törvény a mi viszonyainknál fogva különös érdeklődést érdemel és röviden összefoglalva a következő rendelkezéseket tartalmazza.

Birtokügynök és mindenki, aki birtokvétellel s eladással iparszerűen foglalkozik, — akár a saját nevében, akár más megbízásából járjon el, — köteles erről a vételről vagy eladásról a szerződés megkötése után nyolcz nappal a közigazgatási hatóságnak, amely egyszersmint erdőrendészeti hatóság is, különbeni pénzbüntetés terhe mellett jelentést tenni arról, hogy:

a) az erdőbirtok hol fekszik, mi az adóközségi megjelölése, elnevezése és kiterjedése ;

b) mi az eladó, illetőleg vásárló neve, állása s lakóhelye ;

c) faállománynyal együtt vagy anélkül adatik-e el a kérdéses erdőbirtok.

Mindenki, ki üzletszerűen foglalkozik birtokok eladásával vagy vásárlásával, akár a maga nevében, akár más valakinek megbízásából járjon is el, továbbá mindenki, aki részére a birtok megvétel, tartozik abban az esetben, ha az erdőt *egészben vagy részben ki akarja használni (letarolni) vagy a tarolással hatásra nézve egyenlő ritkítást óhajt alkalmazni, a tarolás vagy ritkítás foganatosításához az erdőrendészeti hatóság jóváhagyását kikérni.*

Az erdőrendészeti hatóság az újraerdősítés biztosítása céljából az engedély megadását feltételekhez is kötheti, nevezetesen a ritkítás mérvét meghatározhatja és az újraerdősítés költségeinek fedezésére biztosíték letetését is kívánhatja. Az erdőrendészeti hatóság, amennyiben az újraerdősítés eléggé biztosítva van, az engedélyt nem tagadhatja meg. A letett biztosíték visszaadandó, mihelyt az újraerdősítés elegendőképpen biztosítva van. Az erdőrendészeti hatóság az engedély megadása vagy megtagadása előtt, az *erdőhivatal**) mint helyi közeg, véleményét kikérni tartozik. A birtokvétel vagy eladás bejelentésének elmulasztása büntetendő. Aki erdőt egészen vagy részben letarolt vagy tarvágással egyenlő hatású ritkítást foganatosított, az erdőhivatal által intézendő újraerdősítés költségeiért még abban az esetben is szavatol, ha a fentiek értelmében nem is büntetendő.

Az államnak a költségek megtérítése iránt emelhető igénye a

*) Az erdőhivatal (Forstamt) egyértelmű a mi erdőgondnokságainkkal, kezeli a kincstári erdőket és a kerületébe eső községi, közbirtokossági stb. erdőket és egyszersmind a magánbirtokosok erdei felett felügyeletet gyakorol.

vágás keletkezésétől számított 5 év után évül el. Ugyanily módon szavatol mindenki, ki beerdősítendő vágásokat szerez meg; az elévülési idő a megszerzés idejétől számítandó.

A *törvényjavaslat megokolása* kifejti, hogy e törvényre a magánerdők fenntartása (az erdőbirtok üzérkedésből végzett feldarabolásának korlátozása) érdekében volt szükség. Nemcsak a birtokügynöknek vagy annak, aki részére az erdőbirtok vásároltatott, de annak is, aki részére az eladatott, kell az említett engedélyt kérni. Figyelmen kívül marad tehát, vajjon a birtokügynök vagy vállalkozó az adásvételnél a saját, vagy más nevében járt el. Az engedély kikérésének kötelezettsége azért terjesztett a megokolás szerint ily módon ki, hogy a törvényt ne lehessen kijátszani. Gyakran előfordult ugyanis, hogy pl. fát fogyasztó ipari vállalkozások, fakereskedők, fűrésztelepek, papír- és cellulóze-gyárak erdőt vettek vágható faállománnyal, hogy e vállalkozások szükségletét átmenetileg biztosítsák.

Ily módon sok kisbirtokos erdeje pusztult el, mert a vállalatok letarolták az erdőt, a vágásterületen pedig tuladtak, hogy az erdősítési kötelezettség alul kibujhassanak. Azok, akik az ilyen letarolt erdőket megvették, gyakran megbízhatatlan, vagy egészen elszegényedett egyének, kik, vagyonuk nem lévén, a beerdősítést elmulasztották s az eddigi törvények szerint a beerdősítés fogantatására eredménynyel szoríthatók nem voltak.

A tarvágáson kívül a tulságos szálalásra azért terjeszkedett ki a törvény, hogy rendelkezéseit és intenczióját ne lehessen kijátszani oly módon, hogy tarvágás mellőzésével csak az értékes főállományt használják ki s visszahagyják a sokszor értéktelen s az ujraerdősítést alig biztosító mellékállományt.

A megokolás szerint továbbá a fa kihasználásának engedélyezését bizonyos kiterjedésű területhez kötni nem látszott célszerűnek mert ebben az esetben a már feldarabolt erdőterületek a beerdősítés kötelezettsége alul kivonhatók lettek volna. Különösen előfordulhat ez az eset nagyobb erdők felosztásából eredt kisebb erdőbirtokoknál, hol az egyes részekhez tartozó erdő gyakran több kisebb részletben terül el.

A megokolás szerint továbbá gondoskodni kellett arról is, hogy abban az esetben, ha az erdőbirtokos kellő biztosítékot nyújt,

hogy az erdősítés költségeit fedezni fogja s erre képes, az újra-erdősítés biztosítottnak tekintendő; míg sok esetben az erdőnek fekvésére, talajára stb-re való tekintettel az újraerdősítés biztosítottnak nem tekinthető pl., ha meredek, sekély, silány, köves s napnak kitett talajon tarvágás terveztetik. Ilyen esetben tehát az erdőrendészeti hatóság részére biztosítani kellett azt a jogot, hogy az engedély megadását bizonyos, az erdősítést biztosító feltételek teljesítéséhez köthesse, milyenek a ritkítás mérvének, az erdősítési módnak, a fanemek megállapítása.

Természetes, hogy az engedély csak abban az esetben adható meg, ha a kért erdőkihasználás különben sem ütközik a törvény rendelkezéseibe.

A megokolás szerint az erdőrendészeti hatóság jogosítva van az engedély megadását minden esetben ahhoz kötni, hogy a teljesítendő kötelezettség előzetesen biztosítottassék. A biztosíték feloldatik, mihielyt a foganatosított erdősítések már oly állapotban vannak, hogy a letarolt terület újra erdősülése biztosítottnak tekinthető vagy ha a beerdősített terület valamely rendszeresen kezelt erdőbirtokhoz csatoltatik.

A megokolás szerint továbbá a tilos tarolás vagy tulságos ritkítás miatt azért is szigoruan kellett az illetőt büntetni, mert a spekuláló vállalkozó a faállomány letarolásából rendszerint már oly szép jövedelemhez jut, hogy kis pénzbüntetés lefizetésével jobb üzletet csinál, mintha az erdősítési kötelezettséget elvállalná. Szabadságvesztés büntetése csak vagyontalanság esetén nyerhet alkalmazást.

Hogy a beerdősítési kötelezettség alul ne lehessen kibuvni, a törvény még kimondja, hogy az, ki erdőt tarol vagy beerdősítendő vágást vásárol vagy elad az államnak, az állam által teljesítendő erdősítések költségeit biztosítani tartozik. Eddig ezt Bajorországban csak akkor rendelte el a törvény, ha a beerdősítésre kötelezett birtokos az erdőrendészeti hatóságnak a beerdősítés teljesítésére vonatkozó határidejét nem tartotta be s a mulasztás miatt büntetve lett. Az eddigi törvények szerint az erdőbirtokos az erdősítés elmulasztása miatt nem volt büntethető, ha a határidő letelte előtt erdejét eladta.

Svédországban az 1903. évi törvény a tarvágást tiltja és az újraerdősítés elmulasztását szigorúan bünteti.

A *Zürich* kanton új erdőtörvénye szerint 50 árnál kisebb erdők a közgazdasági tanács engedélye nélkül tovább nem oszthatók, a tagosítás esetét kivéve. Egy községben fekvő magán-erdőknek közös gazdálkodás, használat s értékesítés céljából való egyesítése az erdőbirtokosok szótöbbsége alapján elhatározható, ha a többség egyuttal az erdőterületnek több mint a felét képviseli.

*

Mindezek a törvények újabb időben hozattak, mert mindenütt belátták, hogy az eddigi intézkedések már nem voltak elegendők. Mint látjuk, a magán-erdők gazdálkodásába a törvény mindenütt elég befolyást enged az államnak, mely nálunk ma még azt sem követeli meg, hogy legalább az erdőirtás előre bejelentessék. Az erdőgazdasági birtok tulságos feldarabolása nálunk azért is érdemel különös figyelmet, mert azzal legutóbb már nemcsak üzerek, hanem bankok, nagyobb magánbirtokosok, sőt társadalmi előkelőségek is, minden nemzetgazdasági belátás nélkül, csak a pillanatnyi nyereséget lesve, foglalkoznak. Az általános elszegényedés következtében mindinkább nő a vágy az erdőtalajt mezőgazdasági földekké s legelőkké átalakítani, a tarolások s tulhajtott fakihasználások, melyek az emelkedő faárak miatt mind gyakoriabbakká válnak, szintén sürgős cselekvésre intenek.

Nézetem szerint a *magán-erdőbirtok feldarabolását* korlátozni nálunk is tanácsos volna, mint ez törvény útján a községi és volt urbéres közbirtokossági erdőknél már meg is történt, bár azon nehézségek miatt, melyek a feldarabolhatásnál a *minimum* megállapítása körül felmerülnek, egyhamar ily intézkedések a magán-erdőkre vonatkozólag nálunk nem igen várhatók.

Bund Károlynak az „ipolyvölgyi irtásokról“, Ajtay Sándornak „az aradmegyei erdők pusztulásá“-ról szóló s az Erdészeti Lapokban megjelent, Elek Istvánnak „birtokpolitika“ című a Magyar Erdészben, valamint Földes Jánosnak a Köztelekben megjelent értekezéseiben ajánlt rendszabályok közül teljesen egyetérttek abban, hogy az államnak lehetőleg meg kellene venni az elpusztult vagy elaprózott magán-erdőket, hogy az állami fel-

ügyeletet intenzívebbé kellene tenni, hogy nemcsak az erdőirtások, hanem a tarvágások bejelentését és engedélyezését is kötelezővé kellene tenni s végül erdősitési biztosítékok letevését is kellene kívánni.

Alig tartom azonban kivihetőnek azt, hogy a feltétlen erdőtalajon elterülő erdőknek talajminősége folytán a törvényben foglalt korlátozás a hitellekkönyvben előjegyeztessék (véderdőnél igen), bár ez az erdőbirtokosok s jóhiszemű vásárlók megnyugtatója érdekében tagadhatatlanul igen üdvös volna. A feltétlen erdőtalaj minősítése ugyanis annyira tág teret nyit az egyéni nézetnek, annyira problematikus annak megállapítása s annyira változó idő, gazdasági viszonyok, körülmények s a népesség szaporodása szerint, hogy azt szabatosan kijelölni igen nehéz s tán a célnak nem volna egészen megfelelő.*) Az előjegyzés a birtok értékét is csökkentené s nem lehetne a törlést megtagadni, ha a minősítéssel megelégedve nem lévő birtokos újabb kérelmére, mint ez mai nap is sokszor történik, új beható szemle és tárgyalás alapján az erdő a feltétlenül fenntartandó erdők sorából töröltetnék.

E helyett tán célhoz vezetne inkább oly intézkedés, mely az ilyen feltételelesen törlendő erdőkre vonatkozólag az állami felügyelet gyakorlását tovább is biztosítaná oly célból, hogy ha az illető pl. kiirtott terület helytelen kezelése esetén termőerejében gyöngülne s azon a pusztulás kétségtelen jelei mutatkoznának, az ismét rövid eljárás útján az erdőállományhoz visszacsatolható s tovább is erdőként kezelhető legyen, mert a mostani törvényeink szerint az ily elpusztított erdőterületnek beerdősítése csakis akkor rendeltető el, ha az az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. és 166., vagy az 1894. évi XIV. t.-cz. 13. vagy 14-ik §-a alapján beerdősítésre a törvényes eljárás megtartásával kijelöltetett vagyis teljesen kopárrá lett.

*) A kérdés nehézségei elől alulírott sem zárkózott el fennidézett cikkében, de a feltétlen erdőtalaj fogalmának labilitását nem fogadhatja el érvnek a telekkönyvben való feljegyzés ellen, mert amint van helye a mostani törzskönyvek helyesbítésének, úgy természetesen a kellő eljárás alapján helye volna a telekkönyvi feljegyzések módosításának is. Az erdőirtás bejelentésének kötelezővé tétele esetén egyébként a telekkönyvi bejegyzés csak éppen mint figyelmeztetés bírna értékkel, jelentőségéből tehát veszít.

Nem osztozhatom abban a nézetben (Ajtay, Elek), hogy a feltétlenül fenntartandó erdők, amennyiben rossz gazdálkodás folytán elpusztultak, az illető községek részéről kisajátíthatók legyenek.

Eltételezve ugyanis attól, hogy ez a rendelkezés mélyen bele nyulna a magánjogba, nem állapítható meg az a *határ*, melynél a kisajátítás igazság szerint érvénybe léphetne. Az erdőpusztítás fokának a megállapítása, mely a kisajátításra alkalmat adjon, ugyyszólván lehetetlen. A kisajátításnak helye, nézetem szerint csak egy esetben megokolt, t. i. a már elpusztult vagyis kopár területeknek a kisajátítása az illető községek által, mely jog igénybevétele az erdőtörvény 174-ik §-ában részben ma is biztosítva van ugyan, de tudtommal igénybe véve eddig egy esetben sem lett.

Országos erdőgazdasági részvénytársaság szervezését (Elek), mely erdőterületeket a rendszeres kezelés céljából összevásárolna, azt hiszem, a gyakorlatban csak akkor lehetne keresztülvinni, ha a vásárlás nemcsak elpusztult silány erdőkre, hanem vágható faállománnyal rendelkező erdőkre is kiterjedne, mert elpusztult erdőknek s kopár területeknek összevásárlására, ily társaság alig alakítható.

Nézetem szerint a hozandó intézkedéseknek és törvényeknek alapgondolata az legyen, hogy a magánerdőbirtok a pusztulástól megóvassék, tehát főleg *praeventiv* intézkedésekre volna a főszó helyezendő. Szükségtelen vagy végre nem hajtható korlátozásoknak ellenben ne vettessék alá, ellenkezőleg a gazdálkodást javítsák:

1. Tekintettel azokra a nehézségekre, melyek a magán erdőgazdaságnál erdőrendészeti szempontból fennforognak, tulajdonképpen legradikálisabb megoldás volna, ha az összefüggő, kisebb és rosszul kezelt hegyvidéki magánerdők tulajdonjogát az állam vagy a községek megvásárolnák. Oly intézkedések volnának teendők, hogy az államnak erre a célra szolgáló erdővásárlási alapja gyarapíttassék s rendeltetése kitágíttassék. Kisebb, összefüggő, elpusztult erdőbirtokok összevásárlása tehát elősegítendő és a vásárlás nemcsak a faállomány nélküli, de faállománnyal ellátott erdők vételére is ki volna terjesztendő.

2. Az eddig összeírt s feltétlenül fenntartandó erdőknek minősített erdők eladása vagy megvétele, továbbá minden irtás és tarvágás vagy tultrikítás a hazai viszonyoknak megfelelőleg alkalmazandó és előbb ismertetett külföldi törvények módjára

előzetesen bejelentendő s az irtás, tarvágás vagy tulritkítás hatósági engedélyhez kötendő s az erdőítés teljesítése (erdősítési biztosíték útján) előre biztosítandó volna, kivéve azt az esetet, ha az illető birtok hatóságilag jóváhagyott üzemterv szerint kezeltetik.

A községek és a csendőrség köteletségévé volna teendő, hogy a be nem jelentett s meg nem engedett tarolatokat és irtásokat, valamint az erdőknek üzérkedés céljából történő vételét és eladását a hatóságnak bejelentsék, mint ezt legutóbb Ausztriában el is rendelték.

3. Az erdészeti közszolgálat ujja volna szervezendő, az ellenőrzéssel s felügyelettel megbízott tisztviselők szaporítandók s utóbbiak oly helyi szervezettel volnának ellátandók, hogy a magán-erdőbirtokos is az ellenőrző államerdészeti tisztviselőben ne lássa, ne tapasztalja egyedül a feljelentő, büntetést hozó rendőri közeget, hanem azt a gazdasági tanácsadót is, kihez szemléi, utazásai közben utbaigazításért mindig bizalommal fordulhat.

4. Mód volna nyújtandó arra, hogy a magánbirtokosok erdeik szakszerű kezelésére szakképzett hazai erőket alkalmazhassanak. Az üzemtervi kezelés az eddig érvényben lévő adókedvezményben továbbra is részesítendő.

5. Minthogy a magánerdőgazdaságnál következményeiben legsúlyosabb hiba a tarvágott erdők beerdősítésének a kellő időben való elmulasztásából ered, ennél fogva a beerdősítés ilyen célokra is még nagyobb mennyiségben állami csemeték olcsóbb adományozása, csemetekertek szubvencionálása stb. által volna elősegítendő.

6. Kisebb, felaprózott erdőbirtokok tapasztalás szerint nem kezelhetők sem rendszeresen, sem kellő jövedelemmel, ezért *azoknak nagyobb erdőbirtokokká, gazdálkodási szövetkezetekké való egyesítése*, a közös szövetkezeti kezelés, a közös értékesítés meghonosítása s közös felügyelet alá helyezése államilag elősegítendő adókedvezmény, esetleg szubvenció vagy kamatmentes, hosszabb időn át részletekben visszafizethető előleg nyújtása által (mint a filloxera által elpusztult szőlők rekonstrukciójánál).

Az erdőtörvény 22-ik §-ának második bekezdésében foglalt az a rendelkezés, hogy több birtokos közös erdőtiszt tartására egyesülhet, megfelelően kibővítve és a gyakorlatban inkább fel-

használhatóbbá volna tehető oly módon, hogy a szövetkezeti kezelés ingyenes vagy legalább is olcsó legyen annak fejében, hogy tulajdonjogában a magánbirtokosnak is bizonyos korlátozást a köz érdekében el kell szenvedni.

7. Minthogy továbbá a magán erdőgazdaság mostani kedvezőtlen állapota a birtokosok, különösen a kisebb birtokosok tapasztalatlanságának, kellő ismeretek hiányának tulajdonítható, ezért szóval és írásban, *oktatás* útján kellene odahatni, hogy az erdőgazdaság iránti érzék felébresztessék s népiskolákban, földművelőiskolákban, tanítóképzőkben — a tanításba megfelelő módon beleszőve — az erdőgazdálkodás iránti szeretet már az ifjúságban volna ápolandó s a gazdasági akadémiákon is az erdőgazdasági ismeretek előadása és az erdőközösségek alakítása iránt való kedv, előnyeiknek megfelelő ismertetése által, fokozandó!

Lapokban, népies naptárakban ezek az ismeretek megfelelő módon terjesztendőek volnának. Alkalomadtán erdőgazdasági vonatkozású előadásokat kellene tartani. Oda kellene hatni, hogy okleveles erdőgazdák az eddiginél nagyobb számban lépjenek be a gazdasági egyesületekbe s a majd megalakítandó mező- és erdőgazdasági kamarákban érvényre kell juttatni a helyes erdőgazdasági törekvéseket.

Ha sikerült a mezőgazdaságot ősdi helyzetéből helyes intézkedésekkel, állami támogatással s példaadással, mintagazdaságok, jutalmazások stb. létesítésével fellendíteni, úgy sikerül ez majd erdőgazdaságunknál is!

A magánbirtokosok szűkebb rendelkezési jogát nem sértő, bölcs mérséklettel alkotott, gyakorlatias törvények és ezeken alapuló intézkedések tapintatos, de szigorú végrehajtása e fontos közigazdasági kérdés megoldásához közelebb fog vezetni, különösen ha arról is gondoskodunk, hogy a kisebb erdőbirtokos erdejének okszerű kezelésére megfelelő utbaigazítást is nyerjen.

A feljelentések és erdőrendészeti áthágásokért kiszabott büntetések száma előrehaladást sohasem jelent és kizárólag tilalmakkal, büntetésekkel a magánerdőgazdaságot felvirágoztatni nem lehet.

Mindezeknek a magángazdálkodást nem csekély mértékben korlátozó intézkedéseknek akkor lesz meg tehát a kellő foganatja, eredménye, ha figyelmen kívül nem hagyjuk azt, hogy ha az

erdőt a közvagyon alkotó részének is kell tekinteni, az mégis kell, hogy *jövedelmi tárgy is maradjon, hogy az a birtokosnak jövedelmezzen.*

Ha a teendő intézkedések a magánerdőbirtok értékét emelni, a gazdálkodást jövedelmezőbbé fogják tenni, akkor szívesen hozza meg a birtokos is a közjó érdekében a tőle kívánt áldozatokat.

A midőn tehát egyfelől szigorubb erdőrendészeti intézkedéseket kívánunk alkalmazni a magánerdőgazdaság jobb karba helyezése érdekében, törekedjünk másfelől oda, *hogy ezek a gazdálkodás íavitását, fejlesztését és főleg jövedelmezőségét is eredményezzék.*

A magánszolgálatban álló erdőtisztek jogviszonyainak rendezése érdekében.

Irta: Gálffy István.

Valóban érthetetlen, hogy a mai gazdasági, szociális és társadalmi viszonyok mellett oly hasznos, szükséges és művelt társadalmi osztálynak ügye, mint a magánerdőtiszteké, annyira elhanyagolt legyen. Majdnem hihetetlen, hogy akkor, amikor gazdasági cselédtörvény hozatik, amely nagy humanizmussal és körültekintéssel a cseléd jogait is megvédelmezi és annak megélhetését biztosítja, akkor, amidőn a néptanítóknak érdekében az új népoktatási törvényekben még az is meg van szabva, hogy lakásuknak hány szobából kell állania, hány köbméter levegővel kell birnia, midőn az ország lakosságának minden rétege, minden társadalmi osztálya és a legkülönbözőbb kereseti ágak népe, többé-kevésbbé kivítva már jogait, addig a magánerdőtisztek jogviszonyainak rendezéséről mindeddig nem történt gondoskodás.

Testvéreik, a magyar gazdatisztek jogviszonyait némileg szabályozza már az 1900. évi XVII. törvénycikk. A magánerdőtisztek jogviszonyaira, kivéve a polgári törvénykönyv általános értékű határozmányait, semmiféle törvényes intézkedés sincs. Törvényhozásunk hézagának tartom, hogy amidőn az erdőtörvény okleveles erdőtiszt alkalmazásának kényszerét mondja ki bizonyos birtokkategóriákra, nem gondoskodott egyszersmind az alkalmazott erdőtiszt jog-

viszonyainak szabályozásáról is. Így ma holnap az erdőtörvény 21. szakaszának rendelkezése illuzóriussá válik, mert ahogy már is nem egy esetben megtörtént, sok uradalomnál a rendszeresített állások oly annyira híjával vannak azon kellékeknek, amelyek diplomás embernek megélhetését és jövőjét biztosítanák, hogy a magán-szolgálatra mindinkább kevesebben jelentkeznek és így a 17. § alá tartozó birtokok kezelése anélkül, hogy a birtokos felelősségre vonható lenne, nélkülözni fogja a szakképzett erdészeket. De a magánuradalmaknál nemcsak a javadalmazás elégtelensége és az előmenetel teljes hiánya teszi tűrhetetlenné a helyzetet, hanem kivéve egy-két nagyobb uradalmat, a nyugdíjigény és a szolgálat biztonságának teljes hiánya is. Nemrég történt az eset, amidőn egy előkelő nagybirtokos vezetőállásra erdőtisztet szerződ-tetett és akként állapodott meg vele, hogy végleges alkalmazása és a jövőjére vonatkozó biztosítékok megadása, egy évi próbaidő letelte után fog megtörténni. Az egy év elteltével az erdőtiszt nyugtalankodni kezdett, mert véglegesítése késett. Bátorságot vett tehát magának, hogy sorsa felől alázatos kérdéssel forduljon a birtokoshoz és abban egyes óhajokat is nyilvánítson, javadalma-zását illetőleg. Levelére csakhamar megjött a czimeres válasz, amelyben az állt, hogy azonnal csomagoljon és nyolcz nap alatt hagyja el állását. S ha ilyen esetekkel szemben a nyugodt és eléggé biztosított állások nagy számára is lehet utalni, mégis szükséges, hogy a magánerdőtiszt kar jelen bizonytalan helyzetéből kiemel-tessék; kötelessége ez az egész magyar társadalomnak. De ki tegye az első lépést? Az okleveles és nem okleveles gazdatisztek egye-sületekbe tömörültek, hogy helyzetük javítását és jövőjük bizto-sítását kieszközöljék. Munkájuknak már is meg van az eredménye, mert a legilletékesebb ajkáról kapták a nyilatkozatokat, hogy nyugdíjügyük rendezésére meg van a kormányban a készség. A magánerdőtisztek ezzel az eszközzel sem élhetnek, mert cseké-lyebb számuk, elszigeteltségük és függő helyzetük nem engedi meg, hogy a szervezkedés előnyeit kihasználhassák. Egyedül az Országos Erdészeti Egyesület van tehát hivatva arra, hogy a magánerdőtisztek ügyének rendezését kezébe vegye és a jog és méltányosságnak megfelelőleg keresztül is vigye.

Hivatva van pedig erre a föladatra, nemcsak azért, mert a

magánerdőtisztek is majdnem kivétel nélkül tagjai, hanem úgyis mint a magyar erdészet általános érdekeinek őre és letéteményese, hisz a magánerdőtisztek ügye nemcsak ezen testület magánügye, hanem dülőre jutása az egész magyar erdészet egyetemleges érdeke és kötelessége. Nem kétlem, hogy egyesületünk vezetősége már meghallotta a vészkiáltást, segítségére fog sietni a magánerdőtisztai karnak, szakunk ezen elhagyottainak. *)

Képek Szlavonia tölgyeseiből.

A fogytán lévő és ma-holnap csak hírükről ismert szlavoniai tölgyesekből közlünk néhány képet, melyekből az is fogalmat alkothat a tölgytenyészet ezen netovábbjáról, akinek még nem volt alkalma ott járni a Száva mentén elterülő lapályon. A füzet élén lévő műmelléklet a vinkovczei kir. főerdőhivatal Szocsna nevű erdőrészének 1905. évi vágását tünteti fel, az u. n. fehérfa, tehát a gyéren álló tölgyek között előforduló kőris, szil, gyertyán stb. előzetes kihasználása után. A ritkán álló óriási tölgyek az erdőnek ebben az állapotában annál jobban érvényre jutnak.

Az előtérben látható gyönyörű törzs mindenesetre fájának egyik kiváló képviselője volt, amilyen ma már a szlavóniai tölgyesekben is kevés fordul elő. Sajnos, hogy csak a törzs ágtiszta részére vonatkozó adatok állanak rendelkezésünkre s így az egész fa köbtartalmára és értékére csak következtetést vonhatunk, de azt pontosan nem ismerjük. Ámde az ágtiszta törzsrész, amelyből 3 rönk készült, egymagában is óriási fatömeget és értéket képviselt.

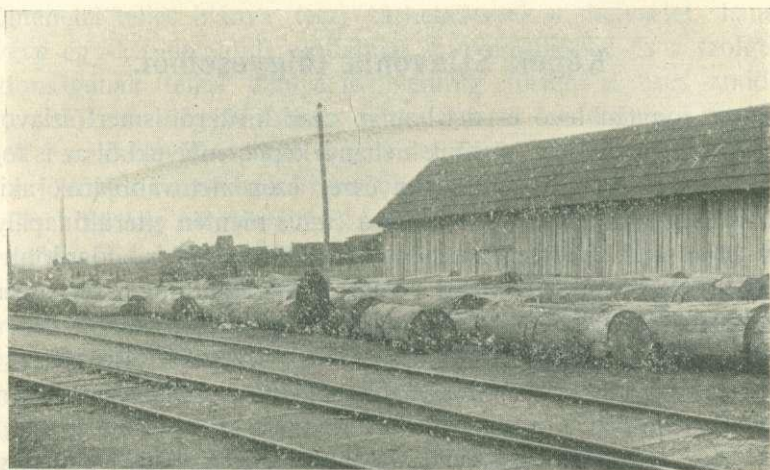
*) Az Országos Erdészeti Egyesület a magánszolgálatban álló erdőtisztek kötelező nyugdíjbiztosítása érdekében, amint az a múlt évi közgyűlésen előterjesztett titkári jelentésből és az Erdészeti Lapok több közleményéből ismeretes, felterjesztéssel fordult a földművelésügyi miniszterhez, a kérdés törvényhozás útján való rendezése tehát most már a kormány kezdőlépéseire vár.

A jogviszonyokra nézve, az 1900. évi gazdatiszti törvény különösképen az erdőtisztekre nem terjedvén ki, új kezdeményezés szükséges, amelyet a kérdés alapos megfontolásának és megvitatásának kell megelőznie. Szerk.

I. rönkő	9	m	hosszu,	114	cm	átm.	=	9.185	m ³
II. "	8.9	"	"	99	"	"	=	6.851	"
III. "	5	"	"	79	"	"	=	2.451	"
Összesen 22.9 m hosszú, —								18.488	m ³

Ezt a 18.5 m³-t a kincstár 78 K-val, tehát 1443 K-ért adta el, a vevő pedig 105 K-val 1941 K-ért adta tovább.

A vágásterületen álló törzsek átlag 440 K-ért keltek el, másodkézből pedig, rönkökre feldolgozva, 525 K-val adattak el.

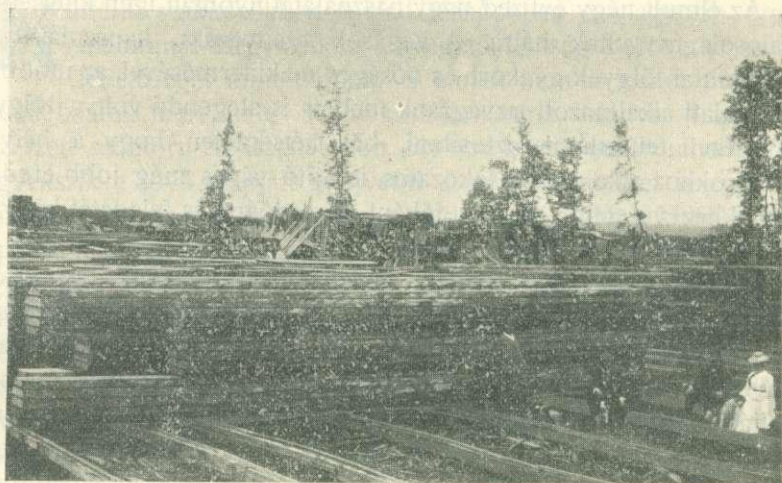

25. kép. Tölgyrönkök a vrbánjei állomáson.

A 25. képen a vrbánjei állomáson elszállításra előkészített tölgyrönköket látunk, amelyek nagy méreteikkel tűnnek ki. A 26. kép pedig kiváló minőségű tölgyfűrészárut ábrázol, amely ilyen hosszban és minőségben másutt alig találja párját.

A szlavóniai őstölgyesek az elmúlt két évtized alatt rendkívül gyorsított kihasználásnak voltak alávetve, amelyet csucsaszályosságuk, tulkoros voltuk, *ebben a mértékben* véleményünk szerint nem tett indokoltá. Ha meggondoljuk, hogy 1890-ben 20 K körül volt egy köbméter tölgyműfa átlagos ára, az u. n. fehérfa pedig egyáltalában szinte értéktelen gyomként szerepelt ellenben mostanában 60—80 K a tölgyműfa tőára, a fehérfa pedig szintén jó áron kel el, akkor valóban sajnálhatjuk, hogy

nem maradtak nagyobb terjedelmű ily vén faállományok napjainkra, mert a fa értéknövekedése minden kétségen felül nagyobb volt az elmúlt időben, mint a fa minőségbeli hanyatlása, amely a magas, több száz éves kor mellett kétségtelenül számottevő és a használat gyorsítását igazoló tényező, amely azonban szerény nézetünk szerint mégis tulságosan előtérbe volt állítva. Hosszabb kiliasználási idő, fokozatos felújító vágás, amely a tölgynek a

26. kép. Elsőrendű tölgy-fűrészáru.

fiatalosokban nagyobb teret biztosított és ekként az állomány-nevelés feladatait is rendkívül megkönnyítette volna, végül a vágástól csak később érintett tulkoros erdőkben bizonyos rövid visszatérési idő mellett a továbbra czélszerűen fenn nem tartható törzsek kiszálalása, ezek azok az elvek, amelyek nézetünk szerint ott helyénvalók lettek volna.

Tényleg azonban nálunk, sajnos, a pillanatnyi pénzügyi érdek sokkal nagyobb szerepet játszik, semmint hogy a végeredmény mindig szemelőtt lett volna tartható. Így alakult ki a mai helyzet; a beruházási alap már csak 1—2 évi vágásterülettel rendelkezik és az eredeti terv szerint a kincstár tulajdonát képező faállományok is az 1911. évben kifogytak volna.

A kincstári faállományok életét azonban *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter ur igen helyes gazdasági érzékkel még tíz évre kinyújtotta, úgy hogy csak 1921-ben fogy ki az a még mindig több mint 4000 kat. hold őstölgyes, amely még tövön áll.

A vagyonközségek birtokában lévő tölgyesek fakészlete még ennél is tovább fogja szolgáltatni a világhírű szlavóniai tölgyfát, amely tehát, bár folyton kisebb mennyiségben, de mégis még legalább két évtizedig szerepelni fog a világpiaczon.

Az elmúlt négy évtized nagy használatai nyomán igen kiterjedt fiatalosok maradtak hátra. A vágások tilalmazása, kapcsolatban a szlavóniai tölgyek gyakori és bőséges makktermésével, az utóbbi 30 év alatt alkalmazott tarvágások mellett is elegendő volt a tölgy kellőmértékű felújulását biztosítani, bár kétségtelen, hogy a helyi viszonyokhoz alkalmazott fokozatos felújító vágás még jobb eredményekhez vezetett volna és főként az erdőápolás feladatát könnyítette meg.

A rendkívül nagy területű fiatalosokban ugyanis az első években a tölgynek ugyyszólván nyoma sem látszik, hanem köris, szil, fűz, nyár és egyéb gyomfák foglalják el a területet, a melyet a be nem avatott szakember is hajlandó a tölgyfelújulás szempontjából teljesen meddőnek tartani. A tölgy eleinte szerényen meghuzódik, de idővel szívós kitartással veszi fel a küzdelmet vetélytársaival. Már a 20—25 éves fiatalosokban kezd kiszabadulni a tölgy koronája, mely ekként változó elegyarányban fordul elő a fiatalosokban, és sok helyütt mégis csak nagyon reászorul a mesterséges beavatkozásra, különösen ott, ahol kevés számmal van. A tisztító vágások és gyéritések tehát a közelebbi jövőben óriási, nehezen meggyőzhető feladat elé állítják a gazdaságot, amely akkor, ha a tölgy mindenütt fölös számban volna jelen, kétségkívül könnyebb volna, mert a tölgy egymással társulva könnyebben küzdhetett volna meg egymagában is a közéje tolakodó más fanemekkel, melyek közül a köris, szil, juhar 2—3 tized elegyarányban létjogosultsággal is bír.

Ha azonban a gazdaság a reája háruló nagy feladatoknak meg tud felelni és a faállományok későbbi nevelése is megfelelő lesz, továbbá a tölgynek ma annyira kedvező tenyészviszonyok sem változnak meg lecsapolások stb. által, akkor az új faállomá-

nyok 140—150 éves korban a maiakhoz hasonló méretű, de még jobb minőségű törzseket fognak szolgáltatni, jóval nagyobb fatömeggel és szinte mérhetetlen értékben.

A világ fatermelése és a faválság.

Külföldi szakkörökben sokkal élénkebben és nagyobb aggodalommal tárgyalják a fenyegető fainség bekövetkezésének lehetőségét mint nálunk. S ennek nem is nehéz magyarázatát találni, mert amíg a mi erdőkulturánk, okulva a multban szerzett szomorú tapasztalatokon, oly utra lépett, amelyen hathatósan igyekszik a jövő alapjait megvetni s melynek esélyei is csak egy bizonyos gazdasági érdekkörre szorítkoznak, addig a külföld nagy iparos államai egész gazdasági létüket látják veszélyeztetve a fa gyérülése következtében. Ebből a szempontból igen jellemző, hogy éppen a legnagyobb faimportáló állam, Anglia az, mely legnagyobb nyugtalansággal szemléli az erdőállomány megritkulását világszerte, mert agrikulturális téren sehol sem hanyagolták el eddig annyira az erdőművelést, mint az erre különösen alkalmas szigetországban.

Anglia, mint tudjuk, csaknem egészen importra van utalva fa-szükséglete fedezésében s alig van rá kilátás, hogy ebben a tekintetben helyzete a legközelebbi jövőben változzék, ha csak az állam valahogy erőlyesen közbe nem lép. Eddig azonban Anglia nem igen tett lépéseket az erdősisítés terén, holott Európa más államai már régóta feladataik legfontosabbikának tekintik az okszerű erdőgazdaság meghonosítását. Magánvállalkozások ugyan újabb időben Angliában is kezdettek fokozottabb érdeklődéssel fordulni az erdészeti üzem felé, de sem az állam, sem a parlament eddig még egyetlen fillérrel sem járult hozzá intenzivebb erdőgazdaság létesítéséhez. Pedig az egyesült királyságnak körülbelül 3 millió holdat kitevő erdőterülete, melyet ma veszteséggel kezelnek, okszerűbb felhasználás mellett könnyen biztosíthatna évi 25 millió font sterling forgalmat, amely lényegesen közelebb hozná a foglalkozás-hiány veszedelmes szociális problémáját is a megoldás felé.

Anglia legfőbb fátszállító államai ma az Egyesült-Államok, Canada, Skandinávia és Oroszország, monarchiánkat nem számítva. Egyedül Oroszország a lefolyt évben 25 millió font sterlingért importált fát Angliába.

De előreláthatólag Oroszország rengeteg erdőségei sem fogják sokáig fedezni tudni az idegen országok folyvást növekvő faszükségeit. Ami a többi fatermelő országokat illeti, Norvégia pár évtized múlva szintén kimerül. Millió és millió tonna fát vágtak itt ki a lefolyt években derűre-borura anélkül, hogy a jövővel bármit törődtek volna. Pedig Norvégiában 15 millió hold erdőterület van, mely helyesebb gazdálkodás mellett ma megbecsülhetetlen nemzeti vagyont képezne.

Dicséretes ellentéte e tekintetben Norvégiának Svédország, mely mintául szolgálhat más nemzetek előtt is a bölcs erdőgazdálkodás szempontjából. Itt az erdők szakértő kezelés alatt állnak, mely biztosítja azt, hogy a befásítás mindenütt lépést tartson a vágatással. Arra azonban gondolni sem lehet, hogy Svédország 48 millió hold erdősége elláthasson egy oly nemzetközi piacot, amelynek évi szükséglete fedezésére száz és száz millió hold termése szükséges. *)

Ami már Amerikát illeti, szakértők kiszámították, hogy a jelenlegi erdő-devasztáció mellett huszonöt év múlva Amerika fakészlete is okvetlenül kifogy, hacsak a katasztrófa elhárítására újabban kezdeményezett lépések föltétlen sikerre nem vezetnek. Ma csupán Angliába évi 3 millió font sterlingért szállít fát Amerika, a népesség szaporodása azonban mind közelebb hozza azt az időt, amidőn Amerika félennyit is alig fog szolgáltatni tudni. Az utóbbi években Amerika hajdani nagy erdőségei roppantul megcsappantak s az irtás műve feltartóztathatlanul halad előre. Amerika erdőségei rohamos pusztulását különösen elősegítik az emésztő tüzek is, melyek tízszer annyi fát pusztítanak el, mint amennyi a fejsze-csapásnak áldozatul esik.

Igaz, hogy Canada eddig helyreállította némileg Amerika fatermelésének ily módon előállott deficitjét, de a civilizáció hatása itt is kezd már érezhetővé válni. A Canadába özönlő, évről-

*) Éppenséggel nem ismerjük ily mintaszerűnek Svédország erdőgazdaságát. Lásd Erdészeti Lapok. 1905. II. 183. Szerk.

évre fokozódó kivándorlás roppant erdőségek kiirtását tette szükségessé a földművelés céljaira. Ez a körülmény és a tűz által okozott rombolás erősen redukálta már is az évi fatermelést. Hivatalosan 800 millió holdra teszik Canada összes erdőállományát; ám e szám jelentékeny helyesbítésre szorul, mert tulajdonképpen annak csak egy harmada valóságos erdőség, a többi csupán bozótos prairie, úgy hogy Canada már is sokkal kevesebb fát bir piacra hozni, mint harmincz évvel ezelőtt.

Pedig a fa-feldolgozó iparok szükséglete évről-évre emelkedik. Csupán Angliának az évi behozatala az utolsó három év alatt évi 400.000 tonnával nagyobbodott, daczára annak, hogy ez idő alatt a fa ára is rohamosan ment föl. Csaknem minden iparvállalatnál jelentékeny tényező lett a fa, némelyiknél pedig egyenesen nélkülözhetlen és semmi mással nem helyettesíthető. Ezer és ezer tonnát nyel el évenként a bányaiipar támfákban, a vasuti talpfák pedig, daczára a tartósságukat elősegítő telítési eljárásnak, a nagy világhálózatok kiépítésével évről-évre nagyobb mennyiségben vétetnek igénybe, nem is szólva a vasuti felszerelések más ágai és az építőipar szükségleteiről.

Ehhez járulnak a fából közvetett uton nyert más anyagok, az utczaburkolatok, festő- és cserző-anyagok stb. Csupán Oroszországban évenként száz és százezer tonna fát használnak el szurok s terpentín készítésére. Mindezeknél az értékesítési módoknál azonban még sokkal nagyobb szükségleteket támaszt a fával szemben a papírgyártás. Az Egyesült Államok egymagok 8 millió tonna fát termelnek évenként erre a célra. Németország több mint 2 milliót, Canada 1 milliót, Svédország több mint 1 milliót, Oroszország 200.000 tonnát, Anglia pedig a lefolyt évben nem kevesebb mint 3 millió font sterling értékű fa-pépet használt el.

Ezek a számok mindennél meggyőzőbben mutatják a fajség bekövetkezhető veszedelmét, s megmagyarázzák az erdők rohamos pusztulásának okait is. Igaz, hogy ezzel szemben ott vannak még Közép- és Dél-Amerika, valamint Afrika szűz erdősegei, melyek elodázhathják egy időre a válságot. Amellett Anglia a világ legnagyobb fogyasztója fában, helyesebb erdőpolitikával szintén abba a helyzetbe jöhet, hogy szükségleteit idővel maga fedezze. Huszonegy millió hold pusztaság és legelő vár ott erdősítésre, ami a föld jára-

dékát a mai néhány shilling helyett több fontra fogja holdanként emelni. Különösen a skót felföldön roppant területek várnak befásításra és pedig oly helyeken, melyek a világ legszebb szálfaít vannak hivatva egykor szolgáltatni. Nincs a világon hely, mely Anglia és Írország éghajlatával vetekednék ebből a szempontból. De Angliának nincs erdőpolitikája, azaz nem oly fatermelő ország, mely ipari célokra alkalmas anyagot tudott volna eddig piacra hozni. Mindaz, ami eddig történt ebben az irányban, alig nevezhető többnek kezdetleges kísérletnél. De ha Anglia meggyőződik róla hogy ipari felsőbbsege forog kockán, úgy várható, hogy az állam és társadalom nagyobb mérvű beavatkozása nem marad el, arra nézve, hogy Anglia kereslete beltermelésével fedeztessék s ezzel a világ fakészlete felszabaduljon egy oly hatalmas fogyasztó versenyé alól.

Már is megalakult Invernessben a skót királyi „Arboricultural Society”-nek egy fiókja, mely a helyi érdekeltség nagymérvű erkölcsi támogatásával kezdte meg működését, az erdő-kultúra ügye felkarolását. Másfelől Bangorban, Newcastleben kísérleti telepek létesültek avatott erdészeti szakemberek előadásával kapcsolatosan. A dean-i erdőben is megnyílt egy szakiskola, ahol erdészek és a faüzlet minden ágával foglalkozók alapos kiképzést nyernek a gyakorlati erdőszetben. Ez azonban még mind nem elég s az angol közvélemény még erélyesebb intézkedéseket követel, így például az erdőbirtokok adó- és illetékmentességét mindaddig, míg jövedelmezőkké nem válnak, azután a szállítási díjtételek csökkentését s végül, ahol lehetséges, államkölcsönnel való segélyezését oly földbirtokosoknak és magánosoknak, akik nincsenek abban a helyzetben, hogy erdőültetésért holdanként 5—10 font sterlinget adjanak ki anélkül, hogy bizonyosak ne volnának a felől, megtérül-e valaha áldozatuk.

De nemzetközi uton is üdvös reformokat lehetne életbe léptetni úgy az erdőgazdaság fejlesztésére, mint az erdők okatlan pusztításának meggátlására, melyek szabályozólag hathatnának a világtermelésre és a piacra. Ha a brüsszeli egyezmény egy nagy gazdasági közösségbe tudta egyesíteni a cukortermelő államokat a tultermelés folytán előállható európai válság elhárítása céljából, úgy semmi komoly nehézség nem foroghat fenn arra nézve sem, hogy

a fenyegető fainség elkerülésére egyöntetű intézkedések ne lépjenek életbe Európa minden államában, melyek az erdősisítés és az erdőtermelés ügyét szabályozzák, a kivített a szükséghez képest megnehezítik s ezzel serkentőleg hatnak nem csak az erdőtenyésztésre, hanem a feldolgozó belföldi iparra is. —r.

IRODALOM.

Lapszemle.

Külföldi kísérletek a bükkösök áterdősítése körül. A „Centralblatt für das gesammte Forstwesen“ 1907. évi november havi füzetében Friedrich J. szerkesztő a Wienben 1907. évben összegyűlt VIII. nemzetközi gazdasági kongresszus tárgyalásairól számol be s eközben leírja a kongresszus résztvevői egy részének mintaerdőgazdaságokba tett kirándulásait.

A többi között 1907. május hó 27-én a kirándulók Purkersdorffba érkeztek s onnan a gablitz erdőgazdaság megtekintésére rándultak ki.

E gazdaságban az erdészeti kísérleti állomás igazgatósága bükkösök áterdősítésével végez kísérleteket.

A legközelebb utbaejtett 7. számú kísérleti téren a bükkösöknek különféleképpen gyengébb és erősebb ritkításával növekedék, alak és gazdasági haszon tekintetében tanulmányozzák az áterdősítések hatását.

A kérdéses erdőrészben 1888-ik évben az állománynak 56 éves korában kezdték meg az áterdősítési kísérleteket, tehát jó későn, mert a rossz növéssű fákat már előbb kellett volna kiszedni s előbb kellett volna gondoskodni a törzsek előnyös elosztásáról; mégis ez a kísérlet, melynek főcélja a vigály-növekvés fejlődésének a tanulmányozása, fényesen bizonyítja, hogy mily háladatos dolog a bükkösök ritkítása, mily jelentékeny előhasználatok nyerhetők a ritkítás útján, mily gyorsan záródnak a koronák még az erősebb áterdősítések után is, úgy hogy a talajnak elszegényedésétől és a területnek idő előtti bevetényülésétől nagyobb ritkítások után sem kell félni.

A legutolsó időszakban (1900-tól 1905-ig), mely alatt a kísér-

leti állományban semmiféle vágatást sem teljesítettek a körlap-növedék az I. kísérleti területen (leggyengébb áterdőlés): $0.72\ m^2$, a II-on $0.81\ m^2$, a III-on $0.85\ m^2$, a IV-en szintén $0.85\ m^2$.

A kirándulók ezután egy nagy kiterjedésű bükkfiatalosba tértek át, ahol a 228. és 229. számú áterdőlési kísérleti területek fekszenek.

E kísérleti területeken az erdészeti kísérleti állomás ama kérdés eldöntését tűzte ki célul, hogy mily befolyása van a bükk-állományok növekvésére és alakviszonyainak kifejlődésére a már nagyon korán megkezdett tisztogatásoknak és áterdöléseknek. Sajnos, a kísérlet egészen fiatal állományokra itt nem terjedhetett ki, mert a közelben eléggé nagy kiterjedésű s alak tekintetében egyforma ily egészen fiatal állományok nem voltak.

A 229. számú kísérleti állomány, mely jelenleg körülbelül 30 éves s homokkő felett mély erőteljes talajon természetes felujulásból keletkezett, 1894-ben volt először fokozatos ritkításokkal áterdölve, hogy a gyengébb és erősebb ritkításoknak a fiatal bükkös növekvésére gyakorolt hatása tanulmányozható legyen. Az egyes kísérleti területeken az I-ön, II-on és a III-on 1600 darab jónövésű fácska volt folyószámmal mint fenntartandó egyed megjelölve. Az I-ön a töltelék-állomány gyengén, a II-on mérsékelten lett áterdölve, a III-on a töltelékállomány szintén gyengén lett áterdölve, de hogy a fenntartandó egyedek jól fejlődhessenek koronáik időnként (1894, 1898, 1903 és 1907-ben) a szomszédos fácskák kivágásával felszabadították, hogy a szükséges nőtér részökre biztosíttassék.

A most leírt három kísérleti terület mellett még egy IV-ik is van, amelyet 1894-ben tulságosan erősen áterdöltek. Körülbelül 100.000 db. törzsecskéből 88.000 darabot, tehát az eredeti törzsszám $\frac{7}{8}$ részét vágták ki; de már 1898-ban a törzskiválás annyira előrehaladt, hogy ujabbi áterdőlés vált szükségessé. Ekkor a meglevő suhángoknak körülbelül a felét szedték ki. Hat évvel később 1904-ben a törzsek további kiválása miatt ismét áterdölni kellett, amikor a törzsszám 3330-ra szállt le, úgy hogy 1894-től 1904-ig, tehát 10 évi időközben az 1894-iki törzsszámnak csak $\frac{1}{30}$ része maradt meg.

A IV-ik számú kísérleti területtől annak idején, amikor tul-

ságos erősen áterdőltek, mást vártak, az eredmény pedig az lett, hogy a kirándulók, midőn erre a kísérleti területre léptek, egyértelműen felkiáltottak: „Ez a legszebb“.

Épp ez a kísérleti terület, amelytől annak idején nem vártak jó eredményt, meggyőzőleg igazolja, hogy a bükköt korán, még a 15 éves kor előtt erősen kell ritkítani. Az így erősen áterdült fiatalost — mert a téres állásban törzsecskéi megerősödnek — nem kell félteni a hótöréstől s ha valami ok miatt az állomány további nevelésével esetleg hosszabb időre fel kell hagynunk, a létért való küzdelem bármily erőteljesen lépjen is fel, a törzsalakulást hátrányosan nem befolyásolhatja.

A kirándulók ezután a 223. számú kísérleti területre léptek. Az állomány itt egy pár évvel fiatalabb, máskülönben a viszonyok ugyanazok, mint a 229. számú kísérleti területen.

A kísérlet célja: bükkfiatalosokban a korai áterdölések hatásának a tanulmányozása. A kísérlet megkezdésekor, 1894-ben az állomány 15 éves volt s az egyes kísérleti részletterületeken I-től IV-ig az első áterdölés mindig három évvel későbbben lett megkezdve, még pedig az I. 1894-ben, a II. 1897-ben, a III. 1900-ban s a IV. 1903-ban lett először áterdölve. Az I. 1903-ban, a II. és III. 1904-ben s a IV. 1906-ban másodszor lett áterdölve, ugyancsak 1906-ban az I., II. és III. kísérleti részletterületek harmadszor estek át az áterdölésen s ezután az egész területen egyszerre fognak áterdölni és pedig legközelebb 1909-ben, azután pedig minden ötödik évben.

A négy részletterület *a* és *b* alosztályokra van osztva, melyek közül az *a* alosztályokban a kiszedendő egyedeknek csak a koronája lett leütve, a *b* alosztályokban pedig a kiszedendő egyedeket tőből kivágták. Az *a* alosztályokban a kiszedendő egyedek koronáinak leütése gazdasági célú szolgálat. Az egészen fiatal bükkösökből még nem kerül ki értékesíthető faanyag, ha a csúcsokat leütjük, a lefejezett törzsecske még mindig kihajt s amellet, hogy a koronásan hagyott vékony fácskáknak támasztékot nyújt, később, ha megvastagodott, értékesíthető faanyagot szolgáltat.

Önként érthetőleg ott, ahol a kiszedendő faanyag értékesíthető, a koronák leütése felesleges munkát képez. Például az Ia részletterületen a második áterdölésnél még leütötték a koroná-

kat, míg a IIa és IIIa részletterületeken a második áterdőlésnél tövig vágták ki a kiszedendő egyedeket, mert már értékesíthető famennyiséget képeztek. A *b* részletterületeken már 1904-ben értékesíthető faanyagot nyújtottak az áterdölések.

A 228. számú kísérleti területen elért eredmények igazolják, hogy hasonló termőhelyen a bükk, áterdölések után már 25. éves korában értékesíthető famennyiséget szolgáltat s hogy az áterdöléseknek későbbi korokban való megkezdése a céltudatos erdőnevelés szempontjából nem helyeselhető.

Hogy az áterdölések megkezdésének különböző időpontja mennyire befolyásolja és fogja befolyásolni a törzspejlődést, csak a jövő megfigyelések fogják minden kétséget kizárólag eldönteni, a hatás azonban részben már most is felismerhető, amennyiben a IV-ik kísérleti területen, mely kilencz évvel később lett áterdölve mint az I-ső részletterület, a törzsek vékonyabbak s koronájuk is gyengébb.

Eddig tart a közlés, mely a bükkfiatalosok nevelése terén eddig vallott elveinket ugyszólván halomra dönti.

A bükkfiatalosról ugyan tudjuk, hogy sűrű záródásban vékony marad s hó- és zuzmaratöréseknek van kitéve, de eddig úgy tudjuk, hogy szabadabb, téresebb állásba kerülve, a hosszönvekvés rovására ágduosan inkább koronába fejlődik. Eddigi elveink szerint ágtiszta, erős és magas bükk-törzsek csak sűrű záródásban nevelhetők s a sűrű záródás mindaddig megtartandó, míg a törzsnövekvés befejezést nem nyert, ez ugyan nem azt jelenti, hogy időközben áterdölni nem szabad, hanem ha valahol, a bükknél hirdettük azt az áterdölési szabályt: hogy korán, gyakran és mérsékeltten kell áterdölni s erősebb ritkításhoz csak a középkorban foghatunk, amidőn a törzsek ágtisztán magasra fejlődtek.

Az előbb leírt kísérletek az ellenkezőt látszanak bizonyítani, mert a legszebb eredményt a tulságos erősen áterdölt részlet mutatta.

E kísérletek igazolják ama tétel igazságát, hogy még igen keveset tudunk fanemeink igényeiről és hogy még igen sokat kell tanulnunk. Amit eddig tudunk, csak arra elég, hogy durva hibák elkövetésétől tartson vissza bennünket, de nem elég ahhoz, hogy biztosan tudjuk ama feltételeket, amelyek alatt főfanemeink

egy bizonyos megadott termőhelyen a legjobban kifejlődnek, erre a tudásra csak összehasonlító kísérletek fognak képesíteni.

A bükk már mai időben nem az a kevésbé értékes fa, amelynek nevelését csekély értéke miatt elhanyagolhatjuk, hanem igen is az ágtisztán, vaskosan és egészségesen nevelt bükk ma már keresett árucikket képez s teljesen indokolt és nem kárba vesztett fáradság lenne, ha a külföldi példákön okulva, a bükk nevelése terén mi is behatóbb kísérleteket végeznénk. *L—l.*

FAKERESKEDELEM.

Az 1907. évi fakülkereskedelemről a statisztikai hivatal következő ideiglenes közlése nyújt tájékoztatást.

	Behozatal :		Kivitel :	
	1906.	1907.	1906.	1907.
	m é t e r m á z s a			
<i>Bányafa</i> összesen.....	166.596	155.486	264.407	269.592
Ebből esik: Ausztriára	149.000	135.510	251.375	258.684
Boszníára	17.596	17.406	—	—
Németországra	—	—	13.032	10.908
<i>Épület- és műfa:</i>				
<i>Tölgyfából</i> összesen	22.999	33.383	501.142	479.691
Ebből esik: Ausztriára	1.373	3.618	155.958	107.003
Boszníára	20.712	12.328	—	—
Németországra	—	—	314.112	324.633
Hollandiára	—	—	26.055	37.355
Szerbiára	285	17.140	—	—
<i>Épület- és műfa:</i>				
<i>Bükkfából</i> összesen	14.759	48.010	61.867	63.311
Ebből esik: Ausztriára	3.116	5.078	41.421	41.634
Boszníára	11.464	42.741	—	—
Olaszországra	—	—	11.502	9.898
Oroszországra	—	—	6.877	8.266
<i>Épület- és műfa:</i>				
<i>Fenyőfából</i> összesen	1,799.680	1,695.814	352.443	542.158
Ebből esik: Ausztriára	86.173	117.390	116.440	133.395
Boszníára	262.434	126.452	—	—
Németországra	—	—	139.081	177.563
Romániára	1,451.073	1,451.747	23.561	202.611
Szerbiára	—	—	7.934	12.0194
Bulgáriára	—	—	58.808	9.93

	Behozatal :		Kivitel :	
	1906.	1907.	1906.	1907.
	m é t e r m á z s a			
<i>Donga :</i>				
<i>Keményfából,</i> összesen	105.946	79.557	716.546	567.640
Ebből esik : Ausztriára	3.281	2.868	215.833	193.791
Boszníára	82.000	26.851	918	784
Németországra	615	—	159.984	92.230
Svájcra	—	—	13.875	11.616
Olaszországra	—	—	21.262	26.006
Franciaországra	—	—	265.841	201.571
Portugáliára	—	—	10.682	12.477
Görögországra	—	—	17.342	21.150
<i>Vasuti talpfa :</i>				
Összesen	47.439	79.169	501.442	315.022
Ebből esik : Ausztriára	6.084	18.596	389.129	165.015
Boszníára	35.582	37.060	160	574
Németországra	—	—	28.377	19.636
Olaszországra	—	—	28.251	57.218
Franciaországra	—	—	—	22.534
Görögországra	—	—	23.082	32.587
Romániára	3.804	13.706	—	—
Egyiptomra	—	—	888	12.386
<i>Tölgyfűrészáru :</i>				
Összesen	40.429	58.693	1,406.083	1,356.067
Ebből esik : Ausztriára	23.222	27.208	291.058	292.280
Boszníára	10.250	19.076	437	523
Németországra	—	—	297.534	286.621
Svájcra	—	—	81.582	83.275
Olaszországra	—	—	155.103	200.489
Franciaországra	—	—	2,9.803	206.296
Spanyolországra	—	—	12.841	12.270
Belgiumra	—	—	170.907	143.475
Hollandiára	—	—	57.7.8	48.850
Nagybritanniára	—	—	80.366	71.861
Romániára	6.034	11.829	—	—
<i>Bükkfűrészáru :</i>				
Osszesen	189.097	184.182	796.146	945.046
Ebből esik : Ausztriára	70.595	76.548	291.457	301.616
Boszníára	112.421	102.358	—	—
Németországra	—	—	41.791	38.928
Svájcra	—	—	34.540	38.213
Olaszországra	—	—	326.623	431.194

	Behozatal		Kivitel	
	1906.	1907.	1906.	1907.
	m é t e r m á z s a			
Spanyolországra ---	—	—	37.804	74.413
Oroszországra ---	—	—	18.286	22.259
Ázsiai Törökorsz.-ra ---	—	—	22.751	12.354

Fenyőfűrészáru :

Összesen ---	3,174.938	3,076.102	3,150.975	2,611.488
Ebből esik: Ausztriára ---	2,872.451	2,838.034	1,105.773	1,020.875
Boszniára ---	301.650	235.556	7.328	2.382
Németországra ---	—	—	490.281	316.835
Svájczra ---	—	—	9.083	13.393
Olaszországra ---	—	—	441.524	481.865
Franciaországra ---	—	—	89.902	107.884
Hollandiára ---	—	—	75.066	1.255
Nagybritanniára ---	—	—	274.427	38.257
Romániára ---	819	2.327	309.726	100.690
Szerbiára ---	18	185	42.118	51.401
Bulgáriára ---	—	—	13.527	19.208
Görögországra ---	—	—	7.310	15.718
Eur. Törökországra ---	—	—	132.648	106.285
Ázs. Törökországra ---	—	—	433	73.527
Egyiptomra ---	—	—	85.190	156.401
Algírira ---	—	—	22.633	79.254

A fenti kimutatásból általánosságban a behozatalnak emelkedését és kivitelünknek hanyatlását állapíthatjuk meg, ami egyfelől a belföld emelkedő szükségletére vall, másfelől a fakereskedelemnek a múlt év második felében a pénzválsággal kapcsolatosan beállott pangására és főként a külföld egyes államainak csekélyebb felvevőképességére is vezethető vissza.

Feltűnő nagy a visszaesés a fenyőfűrészáru kivitelénél, melyel szemben az Ausztriából való behozatal, sajnos, nem csökkent. Gömbölyű fenyőfából viszont emelkedett a kivitel, ami fűrésziparunk szempontjából éppenséggel nem kedvező jelenség.

Örvendetes emelkedést mutat bükkfűrészáru-kivitelünk; igaz, hogy ezzel együtt nyers bükkfában is lényegesen emelkedett behozatalunk, még pedig Boszniából. Valószínű tehát, hogy ez csak átmenő áru.

Kivitelünk irányára nézve a múlt évben a német piac róvására Olaszország és a Kelet nyomult előtérbe.

A szerb kereskedelmi szerződés. Két évi ismételtlen megszakított tárgyalás után végül létrejött a megegyezés Szerbiával. Az erdőgazdaságot érdeklő árukra nézve az új kereskedelmi szerződés a multtal szemben némileg magasabb tételeket tartalmaz. Mig ugyanis eddig épület és műfa után, a vámon kívül szedett külön illetékeket (Obrt) is beleértve, 3.20–5.66 dinár volt fizetendő, az új szerződéses tételek a megmunkálás fokához képest 4, 6, 7.50 és 9 dinárt állapítanak meg köbméterenkint. Az Obrt-adó ezekben az összegekben szintén bennfoglaltatik.

A részletek felől alábbi összeállítás nyújt felvilágosítást:

Áru és mértékegység	Autonom vám-tétel dinárookban, Obrt-tal együtt	Új szerző- déses tétel	Régi szerző- déses tétel
Épület- és műfa, kemény vagy puha, nyers állapotban ... .. m^3	6.—	4.—	3.20
Megbárdolva ... .. m^3	18.—	6.—	5.10
q	3.—	1.10	—85
Fűrészáru:			
a) gerendák, talpfák, pallók m^3	21.—	7.50	5.45
q	3.50	1.36	—92
b) deszkák, léczek ... .. m^3	24.—	9.—	5.66
q	4.—	1.63	—99

A galicziai eredetű fa terjedésének egyik újabb bizonyítéka, hogy a magyar királyi államvasutak f. év 28.422 Cl. b. számú hirdetésével közvetlen díjtételeket léptettek életbe galicziai fára a Székesfehérvárra való szállításnál. Eszerint az általános dijszabási határozmányok betartása mellett az áruosztályozás F 2 tétele alá tartozó fára (gömbölyű és fűrészáru egyaránt), fuvarlevél és kocsinként legalább 10.000 kg teherárúként való feladása mellett, az alább következő állomásokról Székesfehérvárra rovatolás után alkalmazandó díjtételek lépnek életbe és pedig:

Komancza	166 f.
Lawoczne	171 "
Skole	186 "
Stryj	199 "
Synowodzko-Wyzne	190 "

100 kg-kint.

A francia dongatermelés már elvesztette azt a jelentőséget, amelylyel évek előtt birt. A magas tölgyfaárak, a drága munkabérek és a nagy külföldi verseny folytán a francia hordódongatermelés jövedelmezőtlennek lett és így nem lehet azon csodálkozni, hogy a termelt francia dongamennyiség évről-évre csökken. Keglevich Emil ur, Sziszek, a termelők által rendelkezésére bocsátott adatok alapján kimutatást készített a lefolyt idényben termelt francia hordódonga mennyiségéről.

Eszerint termeltek:

A termelő neve		Magyarország és Szlavónia	Románia	Szerbia
1	Berger fakereskedelmi r.-t. Zágráb és Hartl Hugó		1000000	
2	Berger fakereskedelmi r.-t. Zágráb	400000		
3	Defour Iván	460000		
4	Deutsch Ph. és fiai	300000		
5	Eissler Józsiás és fiai	500000		
6	Fatermelő r.-t.	250000		
7	Momcilovic M.	450000		
8	Mohr és társa	250000	1250000	
9	Prpic Milan	320000		
10	Société d'importation de chène	500000		
11	Wesselinovich A. J.	150000		
12	Wolfner S., Budapest			1000000

vagyis a termelt mennyiség összesen 6,830.000 darab.

Fr. L.

A Magyar-olasz erdőipar r. t. (Fiume) amely a százhét birák erdőségeinek kitermelésére alakult, rendkívüli közgyűlésében Kossuth Lajos Tivadart választotta meg elnökévé.

Tölgyfaárak a Spessartban. (Bajorország északnyugati részében.) Már többször volt alkalmunk a Spessart hegység kitűnő minőségű 300—400 éves tölgyeinek magas eladási áráiról megemlékezni. A folyó év január 14-én Rohrbrunnban tartott árverés eredménye azonban minden eddigit felülmutat. Így egy 15,8 m hosszú és 74 cm átmérőjű, 6,64 m³-nyi törzs, 2340 márkáért, egy

8 m hosszú 72 cm vastag, 3·26 m³-nyi törzs 1210 márkáért, 2 db összesen 10·62 m³ tartalommal bíró törzs 3811 márkáért és végül egy 3·46 m³-nyi törzs 1400 márkáért kelt el. Egy köbméter tehát 404 márkába került. Elsőrendű törzsek (késfurnirra alkalmasak) köbméterenkint mind 250—300 márkán felül keltek el. Cs. Gy.

KÜLÖNFÉLÉK.

Id. Mikolás Vincze †. Id. Mikolás Vincze nyugalmazott uradalmi főerdész, kiben a magánerdőtiszt kar egyik csendesen működő, de nagyérdemű, rokonszenves tagját gyászolja a magyar erdészet, mult hó 14-én Siófokon 71-ik életévében elhunyt. A nagyvázsonyi, régebben báró Todesco tulajdonát képezett, jelenleg Lieben-féle uradalom erdészetének élén állott, amelyet a Bakony legintenzívebben kezelt gazdaságai közé kell sorolnunk. Ugy az erdei termékek értékesítése, mint az erdők felújítása terén mintaszerűt alkotott. Gyönyörű bükkal és gertyánnal elegyes tölgyfiatalosok őrzik emlékét az elhunytnak, ami annál nagyobb érdeme, mert a nagyvázsonyi uradalomnak nagy a szarvasállománya. E felújításokat az Erd. Lapok 1901. évi 1. füzeté irta le közelebbről. Legismertebb azonban a boldogult neve az általa sekély száraz talajokon először alkalmazott és róla elnevezett dombos ültetésről lett, amelyet kiváló sikerrel alkalmazott és őt követve, mások is alkalmaznak. 71 éves korában hunyt el Siófokon, a hová sok évi fáradhatatlan munka után pihenni tért. Halálát özvegyén kívül ifj. Mikolás Vincze urad. főerdész mint fia és Tanos Pál ny. főerdész mint sógora gyászolja. Nyugodjék békében!

A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete folyó évi rendes közgyűlését márczius hó 1-én tartotta dr. Bedő Albert elnöklete alatt. A közgyűlés által tudomásul vett működési jelentésből a következőket emeljük ki: Az egyesület a *bükkműfára vonatkozó vasúti díjtételek* ügyében, illetőleg azok mérséklése érdekében felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez. (Hasonló értelmű felterjesztést tett az Országos

Erdészeti Egyesület is; érdemleges válasz még nem érkezett, de bizonyos hajlandóság mutatkozik illetékes helyen, a bükkfát kedvezőbb tarifa alá vonni.)

A gőzfűrészekhez feldolgozás végett szállított nyersfából készült és a vámkülföldre kiszállított fűrészelt faanyagokra engedélyezett *reexpedicionális kedvezmény* megújítása érdekében az egyesület szintén a kereskedelemügyi miniszterhez fordult, ugyancsak a *vaggonhiány* és torlódás megszüntetése ügyében is.

Az általános *kereseti adóról* szóló törvényjavaslatra vonatkozólag azt kérelmezte az egyesület a pénzügyminiszternél, hogy a faiparosok és fakereskedők kereseti adója egy helyen kerüljön kivetésre, mert sok község határából gyűjtven össze a fát, a több helyen történő adókivetés igazságtalanságokhoz vezethet. Hozzájárult továbbá az egyesület a kereseti adóra vonatkozó javaslat ellen másrészről felmerült panaszokhoz is.

A budapesti kereskedelmi akadémián az egyesület közreműködésével életbe léptetett fakereskedelmi tanfolyam ebben a tanévben szünetelt.

A működési jelentés végül a múlt évi pénzválságról emlékszik meg hosszasan, mely alatt az egyesület pénzügyi helyzeteknél több ízben adott felvilágosítást tagjainak anyagi helyzetéről, amivel lényegesen hozzájárult a hitelmegvonások apasztásához.

Az egyesületnek 5 alapító-, 11 pártoló- és 221 rendes tagja van. Az általa kezelt és Vuk Mihály nevét viselő alapítvány 10.789 K-t tesz ki; egyéb vagyona 5848 K.

A kopár, futóhomok s vízmosásos területeken teljesített erdősítések állami segélyezése. A m. kir. földművelésügyi miniszter az elmúlt évben, úgy mint a megelőző években is, azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből beerdősítendő kopár, futóhomok és vízmosásos területeken az 1907. év folyamán sikerrel erdősítettek, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 870 birtokos részére mintegy 3802 kat. hold kiterjedésű kopár területeken teljesített erdősítések után 104.495 K. állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ebből az összegből még az 1907. évben 243 birtokos részére,

kik állami kezelésbe vett kopár területeken (1143 kat. holdon) erdősítéseket létesítettek, 25.928 korona oly módon utalványoztatott, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutalt államsegélyt a beerdősítés sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdőtiszt részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképen még az 1907. évben 53.928 K államsegély utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdőtisztek kezéhez abból a célból, hogy ezen államsegély felhasználásával, 240 kisebb birtokosnak tulajdonát képező állami kezelés alatt álló veszélyesebb jellegű és mintegy 1483 kat. hold kiterjedésű kopár terület a kezelő erdőtiszt közvetlen felügyelete és vezetése mellett sürgősen s biztosabb sikerrel államköltségen beerdősíttessék.

Végül a folyó év elején 24.639 K pénzsegély osztatott ki utólagosan 387 olyan magánbirtokos között, kik az 1907. évben összesen 1177 kat. hold kiterjedésű kopár területet önként és sikerrel beerdősítettek s kiknek az államsegély adományozása az erdősítések sikeres létesítése esetére még az 1907. évben kilátásba helyeztetett.

A porosz erdészeti szakoktatás reformja. Tudvalevő dolog, hogy Poroszországban az erdészeti szakoktatás részben az eberswalde-i erdőakadémián (4 féléven át), részben valamely egyetemen (2 féléven át) történt, azonkívül egyévi előzetes gyakorlat kívántatott meg. A legtöbb panasz az akadémiai tanidő rövidségére vonatkozott, de igen erős volt az áramlat a szakoktatás kettéosztása ellen is; tekintélyes párt teljesen az egyetemre kívánta vinni az erdészeti szakoktatást.

A nagyon konzervatív hivatalos felfogás erre az utóbbi lépésre nem tudta magát elhatározni, ellenben a tanidő rövidségére vonatkozó panaszokat egyik legújabb rendelkezéssel figyelembe részesítette.

A „mezőgazdaság, uradalmak és erdők miniszteriuma“ ugyanis f. é. február hó 20-án kelt rendeletével az előzetes gyakorlati szolgálatot 7 hónapra rövidítette meg és az akadémiai tanidőt 6 félévre terjesztette ki. Az egyetemen töltendő tanidő érintetlen maradt.

Változást szenvedett az akadémián a vizsgarend is. Az első

vizsgát a hallgatók a 4-ik félév elején tehetik le; ez a természet-tudományi tárgyakra és a földmérés tanra vonatkozik.

A második vizsga (államvizsga, Referendarprüfung) félévénként tartatik Berlinben külön bizottság előtt és az erdészeti szak-tárgyakra, valamint a jogi tárgyakra terjed ki. Három félévvel az első vizsga után tehető le. Az egyetemi tanulmányok (1 év) az államvizsgát követik.

Kísérleti adatok a fehér gólya vonulásához. Az a nagy-mennyiségű és megbecsülhetetlen értékű madárvonulási anyag, amely jó nagy részében a m. kir. államerdészeti tisztikar immáron 15 éves közreműködése révén gyűlt össze, már a megfigyelt vonulási mozzanatok természeténél fogva is első sorban csak Magyarországon vonulási viszonyainak a földterítésére szolgálhat. Természetes dolog, hogy valamely érkezési vagy távozási adat nem nyújthat alapot annak a megítélésére, hogy honnan jött, vagy hová megy az illető madár, s még a vonulási irány alapján sem vonhatunk következtetést előbb követett vagy azután követendő útjára vonatkozólag, mert ki állhat jót arról, hogy az egyik ponton megfigyelt vonulási irány állandó marad az egész, sokszor több ezer kilométeres úton?

Különösen szembetűnőek voltak ezek a viszonyok a fehér gólya tavaszi fölvonulásánál, melyet az „Erdészeti Lapok“ 1905. évi első füzetében ismertettem. A 10 évet felölelő vonulási anyag alapján minden különösebb nehézség nélkül meg lehetett határozni a „korai, közép és késő“ érkezési területeket, de már azt nem lehetett megállapítani, hogy miért annyira eltérő a fehér gólyának ez a rendkívül sajátos és bonyolult fölvonulási módja. Csak az *átvonulási jelenségek* nyújtottak valamelyes támaszpontot, de már az első lépésnél beleütköztünk abba a kérdésbe: honnan jön és hová megy az a rengeteg gólya, amely a vonulási időszakok alatt átvonul Magyarországon? Hová való illetőségűek azok a gólyák, amelyek pl. tavasszal abban az időben vonulnak át hazánkon, amikor a miéink már fészkelnek? Csakis a magyar adatokra támaszkodva meg se kísérelhettem ezeknek a sajátos jelenségeknek a magyarázatát.

A legujabb kutatások azonban kezdenek már ezekre is némi fényt

deríteni, még pedig minden kétséget és bizonytalanságot már eleve is megszüntető *kísérletek* révén. A kísérleti területek Németország északi része és Dánia. A kezdeményező *Mortensen K.* volt Dániában aki Viborg városában és annak környékén 1899. óta *jelöli* a madarakat. Követője volt Dr. *Thienemann J.* a német madár-megfigyelő állomás vezetője Rossittenben — kis halászfalu a „Kurische Nahrung“-on Königsberg városa közelében — aki 1903 óta igen széles körben folytatja ezeket a kísérleteket. Ezek abból állanak, hogy a közel anyányi *golyafiókák* — amíg azok még a fészekben vannak — lábára könnyű alumíniumgyűrűt erősítenek, amelyre a kezdőjelölő állomás nevén — „Viborg“ ill. „Vogelwarte Rossitten“ — kívül még egy folyószám van rányomatva, amelynek segítségével a gondosan vezetett jegyzék alapján megállapítható a megjelölés helye és időpontja.

Bár a fehér golyóra nézve még nagyon új keletűek ezek a kísérletek, máris olyan eredményeket nyújtottak, amelyek a jövő kutatást a legszebb reményekre jogosítják. Eddig a következő 6 megjelölt golyó sorsa ismeretes.

1. Fióka korában kapta a gyűrűt Viborgban 1901-ben. Később megsérült, megsérült és csak 1903. aug. havában indult többedmagával első útjára; fogságba került 1903. október havában Wulkowban 550 kilométernyire *délkeleti irányban* Viborgtól.

2. Fióka korában kapta a gyűrűt 1905-ben egy Viborg közelében fekvő faluban, ahonnan aug. 26-án társaságban elvonult. Két nap múlva lelővetett Dieckowban, miután *délkeleti irányban* 500 kilométer utat tett meg, vagyis naponként átlag 250 kilométert.

3. 1906-ban lett megjelölve Viborg közelében. Kézrekerült 1906. aug. 11-én Mardowitzban, Osztrák-Sziléziában, Freistadt mellett a Kárpátok északi lejtőjén, 950 kilométernyire *délkeleti irányban*.

4. 1907-ben kapta a gyűrűt Geschendorffban — Lübeck város közelében — mint fióka. Elvonult aug. 24-én, lelőtték aug. 26-án Michelwitzen, Brieg mellett az Odera mentén Porosz-Sziléziában egy több száz főnyi pihenő csapatból. Két nap alatt 670 kilométeres utat tett meg *délkeleti irányban*, vagyis naponként átlag 335 kilométert.

5. Fióka korában jelöltetett meg Weseram faluban — Berlin-

től valamicskét nyugatra — oly módon, hogy az ottani lelkész leánya rózsaszínű szalaggal levélkét kötött a szárnyára. Augusztus 19-én *egyedül kelt első útjára*, amelyen a Nagyszeben közelében fekvő Keresztényszigetig jutott. Augusztus 24-én lett itt lelőve egy 500—600 főnyi pihenő csapatból. Az egész ut hossza közel 1200 kilométer, tehát naponként átlag 220 kilométert tett meg *délkeleti irányban*.

6. Még 1880-ban lett megjelölve Werra melletti Berka városkában, Eisenach közelében Thüringiában. Augusztus 20-án társaságban elvonult és augusztus 24-én lelőtték Fornells falu tornyáról, Spanyolország Gerona nevű járásában. Összesen közel 1200 kilométer utat tett meg *délnyugati irányban*, naponként tehát átlag 300 kilométert.

Egynek a kivételével tehát valamennyi *délkeleti irányban* vonult a téli szállás felé. Az egyiket sikerült is hazánkban kézrekeríteni, de folytatásában a többinek az útja is egyenesen Erdélyen vezet keresztül. Ha egybevetjük ezt az eredményt a fehér gólyáknak nálunk követett fővonulási irányával — tavasszal DK.-ről ÉNy.-ra, ősszel ÉNy.-ról DK.-re — úgy szinte biztosra lehet venni azt, hogy a Dániában és Északnémetországban fészkelő gólyák a téli szállás felé vonulásukban Erdélyen mennek át. A tavaszi vonulásra ugyan, sajnos, még nem sikerült ilyen megjelölt gólyát kézrekeríteni, de a vonulási irány alapján igen valószínű, hogy tavasszal is ezt az utat használják.

Az az egy példány, amely délnyugatnak vette az útját, korántsem tekintendő kivételnek, mert Berka, ugylátszik már ahhoz a területhez tartozik, amelyen feltűnően korábban érkeznek meg a gólyák mint nálunk. Délnémetországban, Svájcban és nevezetesen a Rajna mentén sokszor már januárban, igen gyakran februárban és kora márcziusban telepednek meg a gólyák, tehát olyankor, amikor nálunk a pacsirta szokott megérkezni. Valószínű, hogy az itt fészkelő gólyák más „*törzs*”-höz tartoznak, vonulási útjaik és téli szállásaik egészen mások, mint a nálunk fészkelőké, s ezért az egyetlen eddig ismeretes esetben nem kivételt kell látni, hanem utmutatást a további kutatásokhoz.

Természetes dolog, hogy a kezdet kezdetén és ilyen kevés adat alapján — bármilyen egybehangzóak is legyenek azok —

még nem bocsátkozhatunk behatóbb tárgyalásba. Egyelőre csak annak a megállapítására kell szorítkoznunk, hogy ezek a kísérletek közvetlenül kiegészítik a hazánkban folyó vonulási megfigyeléseket, s ezért kiválóan alkalmasak arra, hogy Magyarország vonulási viszonyainak a részletekre is kiterjedő földerítéséhez hozzájáruljanak.

Ez a megismerés természetesen azt vonja maga után, hogy ezeket a megjelölt gólyákat a legéberebb figyelemmel kísérjük és a tudomány érdekében lehetőleg kézrekerítsük. Minthogy a gólyák lábán lévő gyűrűk 100 lépésnyi távolságból megláthatók, s minthogy csak nagyon kivételes alkalmakkor kerülnek szem elé ezek a tudomány szolgálatában álló példányok, azért ezek bátran fölláldozhatók. *Természetesen semmi sem áll távolabb tőlünk mint egy tudományos kérdés érdekében általános gólyapusztítást proponálni!*

A gólyákon kívül egyéb madarakat is szoktak gyűrűkkel ellátni, s ezek közül különösen a *dankasirályok* fordulhatnak elő nálunk, és pedig első sorban a Dunántulon, 1908 nyarán a Magyar Ornith. Központ is meg fogja kezdeni a jelöléseket s így nagyon valószínű, hogy a jövőben nem lesz éppen ritkaság a megjelölt madár. Ennek kapcsán azzal a kéréssel fordulunk az erdészeti tisztikarhoz, hogy ha kezükbe kerül egy ilyen gyűrű, — bármilyen felírás legyen rajta — vagy ha tudomást szereznek ilyen megjelölt madarak elejtéséről, úgy a gyűrűt ill. az értesítést az elejtés helyének és idejének pontos megadásával küldjék el a Magyar Ornithológiai Központhoz, amely gondoskodni fog arról, hogy ezek az adatok magyar voltak kellő kidomborításával jussanak illetékes helyükre.

Schenk Jakab

a M. O. K. asszisztense.

Gazdasági előadások a hadseregben. Néhány év előtt (1901. évi V. füzet) hirt hoztunk arról, hogy a belga hadseregben a legénység részére mezőgazdasági előadásokat tartanak; azóta ezen a téren más országok hadseregeiben is kísérleteztek és úgy látszik nem eredménytelenül, mert most a mi hadvezetőségünk is hasonló szándékkal viseltetik. Nem szorul bővebb bizonyításra, hogy ez kitűnő módja annak, hogy a következő gazdanemzedékbe

a helyes gazdálkodás bizonyos alapelveibe beavattassék és nagyon kívánatosnak tartanók, hogy az előadások az erdészet alapismereiteire is kiterjesztessenek és a fásítás iránti kedv ez uton is emeltessék.

Tájékoztató, vidéki állat- és madárvédő-egyesületek alapításában czimen az Országos Állatvédő Egyesület hasznos füzetet adott ki, amelylyel ily egyesületeknek alakítására országszerte törekszik. A füzetet, amely minden irányban felvilágosítást ad, a nemes cél szolgálatába lépni óhajtó t. olvasóink figyelmébe ajánljuk. A füzetet az Országos Állatvédő Egyesület (Budapest, IX., Ernő-u. 11—13.) kívánatra díjmentesen megküldi.

A maros-szlatinai uradalom, amely eddig a Munk H. és fiaí czégé volt, tulajdonost cserél. Potoczky András gróf galicziai helytartó vette meg a birtokot állítólag 4 millió koronáért, az iparvasuttal és fűrészteleppel együtt. A fatermést (bűkk) az egyesült magyar hajlitottfa butorgyarak r. t. vette meg. Az Országos Erdészeti Egyesület 1902. évi közgyűlése után látogatta meg ezt a birtokot, amelyen akkor még az azóta leégett faárugyár állott. Részünkről inkább óhajtottuk volna ezt a birtokot a magyar állam tulajdonában látni, melynek lippai uradalmát czélszerűen kikerekítette volna.

3000 éves tölgyfa. Rochus szász község határában a Neisse folyóban őskori tölgyfát találtak. A folyómenti lakosság már emberemlékezet óta tudja, hogy a folyómederben óriási méretű fatörzs van, amely a hajózást is megnehezíti. A legutóbbi nagy árvíz megváltoztatta a fa fekvését, úgy hogy a fatörzs kíméléséhez lehetett fogni. Nagynehezen sikerült is a fatörzset kiemelni, de amikor az az emelődarukkal együtt ismét a vízbe visszaesett és minden fáradság hiábavalónak bizonyult, már abban akarták hagyni a munkát. Hat ló nem bírta a fatörzset a vízből kihuzni, ujjnyi vastagságú lánczok — mint czérnaszál — úgy szakadtak el. Csak megfelelő emelőkészülékek alkalmazásával sikerült a fatörzset három részre fűrészelve, a folyómederből kiemelni. A fa szövete sötét fekete; szakértők véleménye szerint a kiemelt tölgyfa ezer évig nőtt és 2000 éven át volt a Neisse folyó medrében,

ugy hogy a fatörzs kora most 3000 esztendő. Ezt az őstölgyfát Breslauban adták el. (Fr. L.)

Kérelem. Kérem igen tisztelt szaktársaimat, legyenek szivek utbaigazitást adni arra nézve, hogy mely erdőgazdaságban volna munkában lévő szalagfűrész látható? Különösen olyan gazdaság iránt érdeklődöm, ahol kemény fából (tölgy vagy ákác) szőlő karókat fűrészelnék. *Lenhárd Antal* (Dusnok, Pestm.)

Halálozások. *Huszár József* m. kir. főerdész (Turjaremete, Ung m.), az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja mult hó 11-én, 41-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Haláláról az ungvári főerdőhivatal tisztikara gyászjelentést adott ki.

Glósz Alajos urad. főerdész, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja (Zétény, Zemplén megye) elhunyt. Béke hamvaikra!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Wellibil Károly* jószágigazgatónak a közügyek, valamint a mező- és erdőgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül, *Ferencz József*-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1908. évi február 16-án.

Ferencz József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte *Karvas Emil* m. kir. erdőmestert Budapestről (a földmívelésügyi miniszterium I. A. erdészeti főosztályából) Besztercebányára s megbizta az ottani m. kir. állami erdőhivatal vezetésével, továbbá áthelyezte *Héjas Kálmán* m. kir. erdőmestert Kaposvárról Budapestre s szolgálattételre beosztotta a földmívelésügyi miniszterium I. A. erdészeti főosztályába.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Kováts Béla* m. kir. erdőmestert és *Irinyi Aurél* m. kir. erdészt a vezetése alatt álló miniszteriumból, a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületébe helyezte át s előbbi a központi teendők végzésével, utóbbit pedig a mihálytelki erdőgondnokság vezetésével bizta meg.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében *Kostenszky Béla* m. kir. főerdészt Nagybecskóról Máramarosszigetre helyezte át s az ellenőrködői teendők ellátásával bízta meg; továbbá *Emericz Győző* m. kir. erdőmestert a hivatalfőnök helyettesi teendők végzésével, *Bartha Gábor* m. kir. főerdészt pedig a nagybecskői faraktárgondnokság vezetésével bízta meg.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

KÖRRENDELET

valamennyi vármegyei és városi közigazgatási erdészeti bizottságnak.

Az egyházi személyek és testületek hasznélvezetében lévő erdők erdőrendészeti ügyeinek mikénti tárgyalása ügyében.

26588/I—A/2. sz. Az 1879. évi XXXI. t.-cz. és az 1898. évi XIX: t.-cz. végrehajtása körébe tartozó némely ügyek elintézésének egyszerűsítése és gyorsítása ügyében kiadott 1904. évi 62060 sz. körrendelet nem helyezte hatályon kívül az Ő felsége legfőbb kegyurasága alá tartozó egyházi személyek és testületek hasznélvezetében levő erdők erdőrendészeti ügyeinek mikénti tárgyalása ügyében 1890. évi 11030. szám alatt kelt körrendelet azon intézkedését, hogy az Ő felsége kegyurasága alá tartozó egyházi személyek és testületek erdeire vonatkozó vágássorrend-változtatás, irtás, területcseré, rendkívüli használatok, stb. engedélyezése iránt az ilyen egyházi javadalmak élvezői részéről a közíg. erd. bizottsághoz benyújtott kérvények tárgyalásához a vallás és közoktatásügyi m. k. miniszter ur előzetesen megszerzendő elhatározásának és illetve észrevételeinek bemutatása feltétlenül megkövetelendő s az ezekkel fel nem szerelt beadványok érdemleges tárgyalás előtt az illetőknek kiegészítés végett visszaadandók.

Mindazonáltal a vallás és közoktatásügyi m. k. miniszter urtól arról értesültem, hogy egyes közigazgatási erdészeti bizottságok a 62060/904. számú körrendelet értelmében a közigazgatási erd. bizottságok hatáskörébe utalt ügyek elbírálásánál a fent említett körrendelet eme intézkedését nem vették figyelembe,

minélfogva a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urnak a kellő vagyonfelügyeletet gyakorolni nem állott módjában.

Felhivom ennélfogva a közig. erd. bizottságot, hogy az Ő felsége legfőbb kegyurasága alá tartozó egyházi személyek és testületek haszonélvezetében levő erdőkre vonatkozó időszaki beszámoló munkálatok, vágássorrendváltoztatás, irtás, csere, rendkívüli használatok engedélyezése stb. iránt a javadalmak haszonélvezői részéről benyújtott kérvényekhez a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urnak előzetes hozzájárulását, illetve észrevételeit tartalmazó leiratának csatolását kivétel nélkül minden egyes esetben kívánja meg, az ezekkel fel nem szerelt beadványokat pedig érdemleges tárgyalás előtt az illetőknek kiegészítés végett adja vissza.

Budapest, 1908. évi márczius hó 9-én.

A miniszter megbízásából:

Horváth Sándor s. k.,

miniszteri tanácsos.

A magyar korona országainak külkereskedelmi forgalma fában, faárukban, cserzőanyagokban és papirosanyagban. (1906.)

(Folytatás.)

III.

60. Kosárkötőáru, közönséges, nyers fűz vesszőből, faforgácsból, gyökérből s eféle kemény fonóanyagból, u. m.: durva kézi-, hord-, utazó-, esomagolókosár, takarmánykas, stb.

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Ausztria	2.678	428.480	2.358	294.750
Bosznia	4	640	825	103.125
I. összeg	2.682	429.120	3.183	397.875
Németország	25	4.000	65	8.125
Franciaország	9	1.440	—	—
Hollandia	—	—	15	2.000
Románia	—	—	1	125
Szerbia	3	480	33	4.125
Bulgária	—	—	5	625
Európai Törökország	—	—	6	750
Brit-Kelet-India	—	—	2	250
Más országokból	—	—	12	1.500
II. összeg	37	5.920	140	17.500
Főösszeg 1906. évben	2.719	435.040	3.323	415.375

IV.

61. Papirosanyag fából, mechanikai uton lekészörülve (faanyag, fapép).

Ausztria	16.914	207.197	7.415	90.834
I. összeg	16.914	207.197	7.415	90.834
Oroszország	—	—	100	1.225
II. összeg	—	—	100	1.225
Főösszeg 1906. évben	16.914	207.197	7.515	92.059

V.

62. Papirosanyag fából, vegyi uton előállítva (cellulose).

Ausztria	31.490	889.592	144.812	2.968.646
Bosznia	—	—	406	8.323
I. összeg	31.490	889.592	145.218	2.976.969
Németország	856	24.182	62.016	1.271.328
Olaszország	—	—	59.728	1.224.424
Svájc	—	—	2.958	60.639
Franciaország	—	—	34.853	714.487
Belgium	—	—	2.556	52.398
Hollandia	—	—	1.100	22.550
Nagybritannia	—	—	13.002	266.541
Románia	—	—	3.234	66.297
Brit-Kelet-India	—	—	833	17.076
Egyesült-Államok	—	—	1.106	22.673

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Brazília	—	—	1.800	36.900
Argentína	—	—	2.185	44.793
Más országokból	—	—	499	10.229
II. összeg	856	24.182	185.870	3.810.335
Főösszeg 1906. évben	32.346	913.774	331.088	6.787.304

VI. Faárúk.

63. Műfa és fűrészárúk, gyalulva, hornyolva, szádolva stb. u. m. :
deszka, épületfa, puskaagy s eféle.

Ausztria	2.668	25.346	13.872	145.656
Bosznia	142	1.348	—	—
I. összeg	2.810	26.694	13.872	145.656
Németország	75	713	3.007	31.574
Svájc	—	—	100	1.050
Nagybritannia	—	—	33	346
Románia	1	10	136	1.428
Szerbia	—	—	2.060	21.630
Bulgária	—	—	2	21
Európai Törökország	—	—	207	2.173
Brit-Kelet-India	—	—	116	1.218
Más országokból	—	—	1.323	13.892
II. összeg	76	723	6.984	73.332
Főösszeg 1906. évben	2.886	27.417	20.856	218.988

64. Abronesfa, hasítva, kapos rovátkokkal is.

Ausztria	1.391	19.474	5.124	84.546
Bosznia	864	12.096	257	4.241
I. összeg	2.255	31.570	5.381	88.787
Németország	1	14	50	825
Olaszország	10	140	50	825
Románia	—	—	100	1.650
Szerbia	—	—	73	1.204
Portugália	—	—	46	759
II. összeg	11	154	319	5.263
Főösszeg 1906. évben	2.266	31.724	5.700	94.050

65. Szitakeret, szitaabrónes.

Ausztria	2.907	125.001	327	14.061
Bosznia	71	3.053	—	—
I. összeg	2.978	128.054	327	14.061
Németország	—	—	80	3.440
Románia	595	25.585	—	—
Szerbia	—	—	4	172
Bulgária	—	—	29	1.247
II. összeg	595	25.585	113	4.859
Főösszeg 1906. évben	3.573	153.639	440	18.920

66. Hordófa, előkészítve.

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Ausztria	302	12 080	258	10.320
Bosznia	—	—	431	17.240
I. összeg	302	12.080	689	27.560
Németország	—	—	105	4.200
Olaszország	—	—	7	280
Franciaország	—	—	410	16.400
II. összeg	—	—	522	20.880
Főösszeg 1906. évben	302	12.080	1.211	48.440

67. Galyseprű, vesszőseprű, nyirfaseprű.

Ausztria	148	1.924	9.621	86.589
Bosznia	1	13	21	189
I. összeg	149	1.937	9.642	86.778
Románia	—	—	3	27
II. összeg	—	—	3	27
Főösszeg 1906. évben	149	1.937	9.645	86.805

68. Faforgács, ipari ezélokra, u. m.: ezipészforgács, derítőforgács
s eféle.

Ausztria	212	6.360	2.206	24.266
Bosznia	—	—	21	231
I. összeg	212	6.360	2 227	24.497
Németország	—	—	500	5.500
Románia	—	—	3	33
Szerbia	—	—	22	242
Bulgária	—	—	20	220
II. összeg	—	—	545	5.995
Főösszeg 1906. évben	212	6.360	2.772	30.492

69. Fadrót.

Ausztria	16.319	261.104	2.613	41.808
I. összeg	16.319	261.104	2.613	41.808
Németország	—	—	300	4.800
II. összeg	—	—	300	4.800
Főösszeg 1906. évben	16.319	261.104	2.913	46.608

70. Faeseprű, fagyapot.

Ausztria	4.314	49.611	14.806	170.269
Bosznia	—	—	72	828
I. összeg	4.314	49.611	14.878	171.097
Németország	—	—	1.525	17.538
Ázsiai Törökország	—	—	400	4.600
II. összeg	—	—	1.925	22.138
Főösszeg 1906. évben	4.314	49.611	16.803	193.235

71. Faszegees.

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Ausztria	1.229	49.160	96	3.648
Bosznia	—	—	107	4.066
I. összeg	1.229	49.160	203	7.714
Németország	987	39.480	—	—
Olaszország	6	240	3	114
Svájc	1	40	—	—
Románia	—	—	419	15.922
Szerbia	—	—	23	874
Bulgária	—	—	85	3.230
Európai Törökország	—	—	51	1.938
Ázsiai Törökország	—	—	71	2.698
Görögország	—	—	15	570
Egyesült-Államok	4.747	189.880	—	—
Más országokból	—	—	14	532
II. összeg	5.741	229.640	681	25.878
Főösszeg 1906. végén	6.970	278.800	884	33.592

72. Parkettapadozatrés, parkettadeszka.

Ausztria	4.793	153.376	55.015	1.760.480
Bosznia	—	—	118	3.776
I. összeg	4.793	153.376	55 133	1.764.256
Németország	—	—	229	7.328
Olaszország	—	—	591	18.912
Nagybritannia	—	—	192	6.144
Szerbia	—	—	433	13.856
Bulgária	—	—	12	384
Európai Törökország	—	—	645	20.640
Afrika	—	—	400	12.800
II. összeg	—	—	2.502	80.064
Főösszeg 1906. végén	4.793	153.376	57.635	1.844.320

73. Kész parketta.

Ausztria	252	13.356	—	—
I. összeg	252	13.356	—	—
Főösszeg 1906. végén	252	13.156	—	—

74. Furnir, lombfűrészdeszka, fakárpit.

Ausztria	4.844	363.300	7.481	523.670
Bosznia	—	—	28	1.960
I. összeg	4.844	363.300	7.509	525.630
Németország	942	75.360	186	13.020
Olaszország	—	—	83	5.810
Franciaország	83	6.640	1	70
Nagybritannia	39	3.120	26	1.820

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Románia	—	—	74	5.180
Szerbia	—	—	33	2.310
Bulgária	—	—	40	2.800
Európai Törökország	—	—	32	2.240
Ázsiai Törökország	—	—	24	1.680
Spanyolország	—	—	1	70
II. összeg	1.064	85.120	500	35.000
Főösszeg 1906. végén	5.908	448.420	8.009	560.630

75. Furnirszekülés.

Ausztria	602	43.946	5.832	396.576
Bosznia	—	—	13	884
I. összeg	602	43.946	5.845	397.460
Németország	49	3.577	362	24.616
Olaszország	—	—	49	3.332
Oroszország	224	16.352	7	476
Franciaország	—	—	4	272
Hollandia	—	—	3	204
Nagybritannia	34	2.482	4	272
Románia	—	—	5	340
Szerbia	—	—	1	68
Bulgária	—	—	1	68
Afrika	—	—	2	136
Más országokból	—	—	4	272
II. összeg	307	22.411	442	30.056
Főösszeg 1906. végén	909	66.357	6.287	427.516

76. Faléc, butorok-, keretek- s efélékhez, sima vagy párkányozott, nyers.

Ausztria	2.234	100.530	2.986	134.370
Bosznia	—	—	19	855
I. összeg	2.234	100.530	3.005	135.225
Németország	22	990	—	—
Olaszország	—	—	2	90
Svájc	—	—	7	315
Hollandia	—	—	72	3.240
Szerbia	—	—	6	270
Bulgária	—	—	1	45
Európai Törökország	—	—	74	3.330
Ázsiai Törökország	—	—	29	1.305
II. összeg	22	990	191	8.595
Főösszeg 1906. végén	2.256	101.520	3.196	143.820

77. Faléc, butorok-, keretek- s efélékhez, páczolva, festve, firniszelve, fénymázozva, alapozva, fényezve, furnirozva stb.

Ausztria	1.101	83.676	6	444
Bosznia	—	—	6	444
I. összeg	1.101	83.676	12	888

Ország	Behozatal		Kivitel	
	menyisége métermázsza	értéke koronákban	menyisége métermázsza	értéke koronákban
Németország	115	8.740	—	—
Európai Törökország	—	—	1	74
II. összeg	115	8.740	1	74
Főösszeg 1906. végén	1.216	92.416	13	962

78. Faléz, butorok-, keretek- s efélékhez, borítva, diszitve, bronzolva, aranyozva, finoman festve vagy szobrász-munkával diszitve.

Ausztria	4.311	819.090	111	17.760
Bosznia	—	—	11	1.760
I. összeg	4.311	819.090	122	19.520
Németország	239	45.410	—	—
Olaszország	11	2.090	—	—
Svájc	11	2.090	—	—
Nagybritannia	2	380	—	—
II. összeg	263	49.970	—	—
Főösszeg 1906. végén	4.574	869.060	122	19.520

79. Fakeret, képek, tükrök stb. számára.

Ausztria	4.887	1,099.575	192	38.400
Bosznia	—	—	48	9.600
I. összeg	4.887	1,099.575	240	48.000
Németország	99	22.275	3	600
Olaszország	18	4.050	—	—
Franciaország	3	675	—	—
Szerbia	—	—	4	800
Bulgária	—	—	2	400
Japán	1	225	—	—
II. összeg	121	27.225	9	1.800
Főösszeg 1906. végén	5.008	1,126.800	249	49.800

80. Fabot vagy nádbot, durván megmunkálva, nyersen.

Ausztria	663	49.725	3.575	214.500
Bosznia	—	—	1	60
I. összeg	663	49.725	3.576	214.560
Németország	—	—	1.940	116.400
Olaszország	—	—	17	1.020
Oroszország	—	—	100	6.000
Svájc	—	—	127	7.620
Belgium	—	—	3	180
Hollandia	—	—	19	1.140
Nagybritannia	—	—	135	8.100
II. összeg	—	—	2.341	140.460
Főösszeg 1906. végén	663	49.725	5.917	355.020

81. Fapot, vagy nádbot, durván megmunkálva, páczolva, festve, esiszolva, szorítóval szerelve is.

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Ausztria ---	1.382	483.700	1.556	318.930
Bosznia ---	2	700	26	5.330
I. összeg ---	1.384	484.400	1.582	324.310
Németország ---	33	11.550	2.117	433.985
Olaszország ---	—	—	31	6.355
Oroszország ---	—	—	6	1.230
Svájc ---	—	—	55	11.275
Franciaország ---	2	700	9	1.845
Belgium ---	—	—	100	20.500
Hollandia ---	—	—	46	9.430
Nagybritannia ---	5	1.750	5	1.025
Románia ---	—	—	21	4.305
Bulgária ---	—	—	1	205
Európai Törökország ---	—	—	5	1.025
Afrika ---	—	—	24	4.920
Brit-Kelet-India ---	—	—	1	205
Egyesült-Államok ---	6	2.100	—	—
Más országokból ---	—	—	4	820
II. összeg ---	46	16 100	2.425	497.125
Főösszeg 1906. végén ---	1.430	500.500	4.007	821.435

82. Fapot, vagy nádbot, finoman megmunkálva vagy más anyagokkal kapcsolatban.

Ausztria ---	571	328.325	43	19.350
Bosznia ---	—	—	3	1.350
I. összeg ---	571	328.325	46	20.700
Németország ---	4	2.300	105	47.250
Franciaország ---	1	575	—	—
Nagybritannia ---	1	575	—	—
Románia ---	—	—	1	450
Japán ---	—	—	2	900
II. összeg ---	6	3.450	108	48.600
Főösszeg 1906. végén ---	577	331.775	154	69.300

83. Játékszer, fából.

Ausztria ---	6.159	1,108 620	176	29.920
Bosznia ---	1	180	55	9.350
I. összeg ---	6.160	1,108.800	231	39.270
Németország ---	343	61.740	7	1.190
Olaszország ---	1	180	—	—
Svájc ---	9	1.620	—	—
Franciaország ---	36	6.480	—	—
Nagybritannia ---	29	5.220	—	—

O r s z á g	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége mmázsa	értéke koronákban	mennyisége mmázsa	értéke koronákban
Románia	—	—	3	510
Egyesült-Államok	12	2.160	—	—
Japán	7	1.260	—	—
II. összeg	437	78.660	10	1.700
Főösszeg 1906. végén	6.597	1.187.460	241	40.970

84. Hordó, uj, keményfából.

Ausztria	5.565	166.950	9.031	451.550
Bosznia	67	3.350	4.621	231.050
I. összeg	5.632	170.300	13.652	682.600
Németország	—	—	2	100
Olaszország	—	—	104	5.200
Franciaország	—	—	304	15.200
Románia	2	100	122	6.100
Szerbia	—	—	42	2.100
Bulgária	—	—	71	3.550
Európai Törökország	—	—	199	9.950
Afrika	—	—	37	1.850
Brazília	—	—	298	14.900
II. összeg	2	100	1.179	68.950
Főösszeg 1906. végén	5.634	170.400	14.831	751.550

85. Hordó, uj, puhafából.

Ausztria	13.114	327.850	521	13.025
Bosznia	—	—	3	75
I. összeg	13.114	327.850	524	13.100
Főösszeg 1906. végén	13.114	327.850	524	13.100

86. Láda.

Ausztria	7.889	98.613	666	9.657
Bosznia	—	—	368	5.336
I. összeg	7.889	98.613	1.034	14.993
Németország	8	100	—	—
Románia	—	—	1	15
Szerbia	—	—	357	5.176
Bulgária	—	—	12	174
II. összeg	8	100	370	5.365
Főösszeg 1906. végén	7.897	98.713	1.404	2.358

87. Asztalosmunka, közönséges (a ládák és butorok kivételével)
nyersén, alapozva, páczolva, mázolv.

Ausztria	14.702	499.868	2.976	104.160
Bosznia	1.054	35.836	398	13.930
I. összeg	15.756	535.704	3.374	118.090

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Németország	521	17.714	6	210
Olaszország	—	—	48	1.680
Oroszország	—	—	4	140
Svájc	1	34	—	—
Franciaország	122	4.148	14	490
Belgium	10	340	—	—
Nagybritannia	2	68	—	—
Románia	2	68	37	1.295
Szerbia	—	—	39	1.365
Bulgária	—	—	54	1.890
Európai Törökország	—	—	117	4.095
Ázsiai Törökország	—	—	4	140
Görögország	—	—	25	875
Spanyolország	—	—	18	630
Afrika	—	—	151	5.285
Montenegro	—	—	5	175
Egyesült-Államok	70	2.380	—	—
Argentína	—	—	45	1.575
Más országokból	—	—	3	105
II. összeg	728	24.752	570	19.950
Főösszeg 1906. végén	16.484	560.456	3.944	138.040

88. Kádármunka, közönséges (a hordó kivételével) nyersen, alapozva, páczolva, mázolva.

Ausztria	1.608	76.380	1.239	37.170
Bosznia	3	142	1.743	52.290
I. összeg	1.611	76.522	2.982	89.460
Németország	9	427	—	—
Olaszország	13	618	14	420
Románia	1	48	175	5.250
Görögország	—	—	2	60
Egyesült-Államok	1	48	—	—
I. összeg	24	1.141	191	5.730
Főösszeg 1906. végén	1.635	77.663	3.173	95.190

89. Bognármunka, közönséges, nyersen, alapozva, páczolva, mázolva.

Ausztria	3.076	132.268	1.287	52.767
Bosznia	1	43	26	1.066
I. összeg	3.077	132.311	1.313	53.833
Németország	22	946	30	1.230
Oroszország	—	—	1	41
Nagybritannia	—	—	1.363	55.883
Románia	—	—	20	820
Szerbia	—	—	1	41
Bulgária	—	—	19	779
Európai Törökország	—	—	4	164
Afrika	—	—	9	369
II. összeg	22	946	1.447	59.327
Főösszeg 1906. végén	3.099	133.257	2.760	113.160

90. Faesztergyálosmunka, közönséges (a butorrészek és botok kivételével), nyersen, alapozva, páczolva, mázolva.

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Ausztria	6.905	372.870	82.828	952.522
Bosznia	58	3.132	122	6.588
I. összeg	6.963	376.002	82.950	959.110
Németország	2.754	148.716	1.022	11.753
Olaszország	—	—	210	11.340
Oroszország	326	17.604	147	7.938
Svájc	47	2.538	209	2.403
Franciaország	35	1.890	—	—
Belgium	—	—	3	162
Hollandia	—	—	83	4.482
Nagybritannia	245	13.230	556	30.024
Románia	—	—	163	8.802
Szerbia	—	—	35	1.890
Bulgária	—	—	43	2.322
Európai Törökország	—	—	11	594
Görögország	4	216	2	108
Spanyolország	8	432	—	—
Afrika	—	—	14	756
Egyesült Államok	164	8.856	3	162
Más országokból	—	—	3	162
II. összeg	3.583	193.482	2.504	82.898
Főösszeg 1906. végén	10.546	569.484	85.454	1.042.008

91. Egyéb közönséges faáru, u. m.: eső, esatorna, lapát, gereblye, ruhaszorító s eféle.

Ausztria	9.125	383.250	3.283	229.810
Bosznia	557	23.394	218	15.260
I. összeg	9.682	406.644	3.501	245.070
Németország	644	27.048	357	24.990
Olaszország	1	42	111	7.770
Oroszország	3	126	—	—
Svájc	—	—	20	1.400
Franciaország	17	714	9	630
Belgium	5	210	5	350
Nagybritannia	17	714	30	2.100
Románia	3	126	33	2.310
Szerbia	—	—	29	2.030
Bulgária	—	—	120	8.400
Európai Törökország	2	84	3	210
Afrika	—	—	13	910
Egyesült Államok	16	672	—	—
Argentína	—	—	22	1.540
II. összeg	708	29.736	752	52.640
Főösszeg 1906. végén	10.390	436.380	4.253	297.710

92. Butorok, hajlitott fából, párnázva, bevonva, márványnyal, fémmeel vagy tükörrel kapcsolatban is.

Ország	Behozatal		Kivitel	
	menyisége métermázsza	értéke koronákban	menyisége métermázsza	értéke koronákban
Ausztria	5.490	592.920	3.731	328.328
Bosznia	—	—	188	16.544
I. összeg	5.490	592.920	3.919	344.872
Németország	5	540	13.994	1.231.472
Olaszország	5	540	2.516	221.408
Svájc	—	—	486	42.768
Franciaország	1	108	1.787	157.256
Belgium	—	—	148	13.024
Hollandia	—	—	203	17.864
Nagybritannia	—	—	1.990	175.120
Románia	—	—	98	8.624
Szerbia	—	—	152	13.376
Bulgária	—	—	281	24.728
Európai Törökország	—	—	1.191	104.808
Ázsiai Törökország	—	—	1.422	125.136
Görögország	—	—	10	880
Spanyolország	—	—	56	4.928
Afrika	—	—	5.786	509.168
Brit-Kelet-India	—	—	1.072	94.336
Egyesült-Államok	—	—	800	70.400
Brazília	—	—	538	47.344
Argentína	—	—	3.759	330.792
Japán	—	—	116	10.208
Más országokból	—	—	2.291	201.608
II. összeg	11	1.188	38.696	3.405.248
Főösszeg 1906. végén	5.501	594.108	42.615	3.750.120

93. Butorrészek; hajlitott fából.

Ausztria	21	714	3.544	120.496
I. összeg	21	714	3.544	120.496
Németország	—	—	2	68
Olaszország	—	—	4	136
Franciaország	—	—	14	476
Görögország	—	—	4	136
II. összeg	—	—	24	816
Főösszeg 1906. végén	21	714	3.568	121.312

94. Egyéb közönséges butor és butorrész fából, párnázatlan, nyersen, mázolvá, firniszelve, vagy páczolvá.

Ausztria	5.366	617.090	1.783	117.678
Bosznia	—	—	127	8.382
I. összeg	5.366	617.090	1.910	126.060
Németország	177	20.355	254	16.764
Franciaország	46	5.290	—	—
Románia	—	—	20	1.320

Ország	Behozatal		Kivitel	
	mennyisége métermázsza	értéke koronákban	mennyisége métermázsza	értéke koronákban
Szerbia	—	—	7	462
Bulgária	—	—	30	1.980
Európai Törökország	—	—	5	330
Afrika	—	—	12	792
II. összeg	223	25.645	328	21.648
Főösszeg 1906. végén	5.589	642.735	2.238	147.708

95. Egyéb finom butor és butorrész fából, párnázatlan, furnirozva, fénymázozva, fényezve, stb. márvánnyal, fémmel vagy tükörrel kapcsolatban is.

Ausztria	46.220	16.177.000	13.035	1.824.900
Bosznia	14	4.900	1.445	202.300
I. összeg	46.234	16.181.900	14.480	2.027.200
Németország	782	273.700	29	4.060
Olaszország	150	52.500	63	8.820
Oroszország	—	—	3	420
Svájc	8	2.800	18	2.520
Franciaország	119	41.650	10	1.400
Belgium	4	1.400	1	140
Hollandia	4	1.400	—	—
Nagybritannia	168	58.800	3	420
Románia	—	—	207	28.980
Szerbia	—	—	555	77.700
Bulgária	—	—	232	32.480
Európai Törökország	8	2.800	100	14.000
Ázsiai Törökország	—	—	10	1.400
Afrika	2	700	107	14.980
Egyesült-Államok	19	6.650	—	—
Japán	12	4.200	—	—
Más országokból	1	350	—	—
II. összeg	1.277	446.950	1.338	187.320
Főösszeg 1906. végén	47.511	16.628.850	15.818	2.214.520

96. Egyéb butor és butorrész fából, párnázva; butorok bambusz-nádból, párnázva.

Ausztria	3.409	1.278.375	523	86.295
Bosznia	3	1.125	131	21.615
I. összeg	3.412	1.279.500	654	107.910
Németország	50	18.750	18	2.970
Olaszország	40	15.000	—	—
Oroszország	—	—	1	165
Svájc	2	750	4	660
Franciaország	16	6.000	—	—
Belgium	1	375	2	330
Nagybritannia	6	2.250	—	—
Románia	—	—	60	9.900
Szerbia	—	—	35	5.775

Ország	Behozatal		Kivitel	
	menyisége métermázsá	értéke koronákban	menyisége métermázsá	értéke koronákban
Bulgária	—	—	4	660
Európai Törökország	—	—	1	165
Ázsiai Törökország	—	—	2	330
Afrika	—	—	10	1.650
Japán	5	1.875	—	—
II. összeg	120	45.000	137	22.605
Főösszeg 1906. végén	3.532	1,324 500	791	130.515

VI. Faárúk összesítése.

Ausztria	183.779	25,921.427	250.343	8,363.971
Bosznia	2.838	89.312	10.627	636.600
I. összeg	186.617	26,010.739	260.970	9,000.571
Németország	7.881	780.805	26.230	2,005.883
Olaszország	255	75.400	3.903	293.512
Oroszország	553	34.082	269	16.410
Svájc	79	9.872	1.026	70.011
Franciaország	481	74.870	2.562	194.039
Belgium	20	2.325	262	34.686
Hollandia	4	1.400	426	36.360
Nagybritannia	548	88.589	4.337	281.254
Románia	604	25.937	1.701	103.261
Szerbia	—	—	3.911	151.341
Bulgária	—	—	1.060	85.583
Európai Törökország	10	2.884	2.646	165.736
Ázsiai Törökország	—	—	1.962	137.289
Görögország	4	216	58	2.629
Spanyolország	8	432	75	5.628
Portugália	—	—	46	759
Afrika	2	700	6.565	553.616
Montenegro	—	—	5	175
Brit-Kelet-India	—	—	1.189	95.759
Egyesült-Államok	5.035	212.746	803	70.562
Brazília	—	—	836	62.244
Argentína	—	—	3.826	333.907
Japán	25	7.560	118	11.108
Más országokból	1	350	3.542	217.391
II. összeg	15.510	1,318.168	67.358	4,929.143
Főösszeg 1906. végén	202.127	27,328.907	328.328	13,929.714

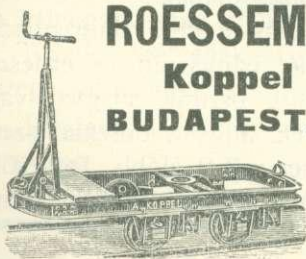
Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi VII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
kint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
kint negyven (40) fillér számítatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számítatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

ROESSEMANN és KÜHNEMANN

Koppel Arthur-féle vasutak

BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 113. sz.

**Erdei vasutak nyom-
jelzése, tervezése és
építése.**

(2. VIII : 5)

Elvállalok befásításokat minden a talajviszonyoknak megfelelő
palántákkal, melyeket a legolcsóbb árakon — kezeskedve azok
jókarban való megérkezéseért — szállítok.

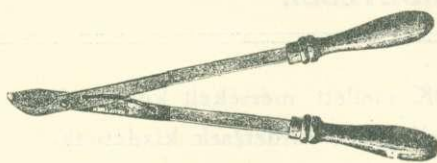
(Árlap és erdészeti tanácsok ingyen.)

Focko Bohlen.

(5. IV. 3.)

Halstenbeker Baumschulen, Halstenbek 20. (Holst.)

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

kiválóan alkalmas fiatal vágások felnyesésére, csemete visszavágásra stb. 5 cm. vastagságig zuzódás nélküli simán vág. Árak csomagolással együtt .**. K 8-70 drbonként .**.

GEITTNER és RAUSCH czégnél BUDAPEST, VI.
(I. VI. 6.) An drássy-ut 8.

Pályázat. 10029/I.—F. sz. — A boszniai és hercegovinai országos kormány közigazgatásához tartozó tartományokban néhány, a XI. fizetési osztályban rendszeresített *erdőgyakornoki állás* lesz betöltendő.

Ezen állások egyenkint évi 1400 K segélydíjjal vannak javadalmazva. Az állások egyelőre ideiglenesek, de bizonyos idő múlva megfelelő szolgálat esetén véglegesítve lesznek. Pályázóktól megkívántatik, hogy nőljenek legyenek és kineveztetésük esetén gyakornoki szolgálati idejük alatt ne házasodjanak.

Megkívántatik továbbá, hogy pályázók a cs. k. talajgazdászati főiskolát Bécsben, vagy a magyar kir. bányászati és erdészeti főiskolát Selmezbányán elvégezték, hogy osztrák, magyar vagy bosnyák-hercegovinai honosok legyenek, hogy a boszniai (szerb, horvát) vagy valamely más szláv nyelvet minél előbb, legkésőbb azonban két év lefolyása után a szolgálat sikeres teljesíthetéséhez kellő mértékben elsajátítani fogják.

Az újonnan kinevezett erdőgyakornokok kötelezve vannak megszakitás nélküli itteni, vagy részben a cs. k. osztrák, vagy a m. k. erdészeti szolgálatban és itteni szolgálatban töltött három évi gyakorlati szolgálati idő után, az államerdészeti szolgálatban előírt erdészeti államvizsgát vagy a cs. k. földmivelésügyi miniszteriumnál Bécsben, vagy a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnál Budapesten letenni.

Olyan pályázók, kik az említett vizsgákat már letették és a fentebbi felvételi felvételeknek is megfelelnek, előnyben részesülnek és az erdészsegédi címet kapják.

A kellően felszerelt és keresztlevéllel, valamint orvosi bizonyítvánnyal ellátott kérvények, amelyekben a pályázó katonai szolgálati viszonyai is kitüntetendők, legkésőbb f. évi április hó 15-éig az alulírott országos kormánytól nyújtandók be.

Az orvosi bizonyítványban különösen igazolandó, hogy pályázónak a magas hegyi szolgálatra alkalmas testi szervezete van és jó látó és halló képességgel bír.

A közvetlenül benyújtott kérvények ivenkint 1 koronás bosnyák bélyeggel, osztrák vagy magyarországi felettes hatóságok útján benyújtott kérvények ivenként 1 K-ás osztrák, illetve magyar bélyeggel látandók el.

Azon okmányok, melyek a monarchia egyik vagy másik államában az ottani bélyegilletéki szabályok szerint kellőképp vannak bélyegezve, mint mellékletek újabb bosnyák bélyegilletéknek nincsenek alávetve.

Más okmányok, iratok és hivatalos kiadmányok, melyek, kivéve, ha mint mellékletek használatnak, bélyegmentesek, 20 filléres bosnyák bélyeggel látandók el.

Ha azonban ilyenmü mellékletek már az osztrák, magyar vagy bosnyák mellékleti bélyeggel vannak felbélyegezve, újabb mellékleti bélyeggel nem látandók el.

Bosnyák bélyegek hiányában a kérvényhez a megfelelő pénzösszeg csatolandó.

Sarajevo, 1908. évi február hó 13-án.

(4. III. 3.)

Bosznia és Hercegovina országos kormánya.

DVORECZI
KONTSEK GYÖRGY

földbirtokos

ÁBRAHÁMFALU

Turócz vm., u. p. Tót-Próna

Távíró-állomás Znióvárálja.

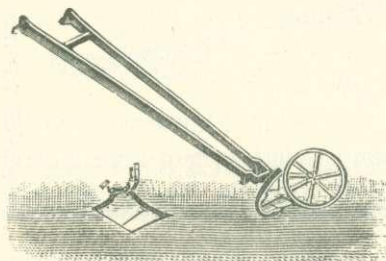
Luczfenyő 1—2—3 és
4 éves csemetéből több millió, valamint

Fekete- és erdei-fenyő
1 és 2 éves csemetéből szintén
több millió eladó.

Árjegyzék, valamint a csemetékről való **mintá**
kiváratra ingyen és bérmentve
küldetik.
(7. III. 3.)

Az egykerekes kézikapáló és töltőgető eke. Minden faiskolában nélkülözhetetlen az egykerekes kézikapáló és töltőgető eke.

Súlya 8 kiló, sortávolság tetszésszerint állítható — súlypont kerékre esik — igen nagy munkaeredményével tetemes kézierőt

takaríthatunk meg. Könnyű és biztos kezelés tekintetében minden más hasonló eszközt fölülmul, jó, gyors és szép munkát végez, maga után barázdát nem hagy, csemetesorokat földdel nem borítja, a nagyobb gyomokat az ekevas elvágja, azok az eke előtt

nem torlódnak össze, csemetesorokban károsítás ugyszólván elő nem fordulhat, kézzel gyomlálás csak a csemetesorokban szükséges. Ezen készülék olcsósága feltűnő, ára 16 korona, töltőgetőfejjel 20 korona. Stádel Károly örökösei gépgyára Győrött. (11. V. 1.)

Seckl Ignác

fényőmagpergető-inlézet és
erdészeti magkereskedés

Wiener-Neustadt

(Alsó-
Ausztria)

ajánlja magát gyors és legmagasabb csiraképeség szavatolása mellett

erdei magvak

szállítására. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
(10. III. 2.)

Előzetes árverési hirdetés. 1908/1408. sz. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó benesházai, vaczoki, mihályteleki, kiscigami, rezsőparti, garampéteri, jecenyei, garamszentandrásai, luczatói és zólyomlipcsei m. kir. erdőgondnokságok területében jelenleg folyamatban levő gyéritésekből kikerülő karók, rudak és vékony fényőhaszonfa mennyiségek Besztercebányán 1908. évi április hó 22-én délelőtt 10 órakor az erdő-

igazgatóság tanácstermében zárt írásbeli ajánlatok benyújtása mellett nyilvánosan megtartandó versenytárgyaláson erdőgondnokságokénti csoportosítással fognak eladatni.

A gyéritési fa hozzáférhető erdei rakodókon készleteztetik.

A rakodók és választékok szerint elkülönített vékony haszonfa (karó, erdei lécz, rud- és bányafa) pontos mennyisége, a kikiáltási ár és leteendő bánatpénz folyó évi márczius hó végével közzéteendő hirdetményben fog kimutatattatni.

Aziránt érdeklődők, forduljanak alulírt erdőigazgatósághoz.

Besztercebánya, 1908. évi február hóban.

(12) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Özágancsokat vesz

RUDAS J., Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27., II. 15. (16)

Vékony fenyőhaszonfa-termés eladása. 1908. évi 1467. sz. — *(Fenyőkarók, léczek, rudak és egyéb vékony haszonfaanyag.)* Besztercebányán, 1908. évi április hó 6-án az erdőigazgatóság tanácstermében délelőtt 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyaláson el fog adatni az alulírt m. kir. erdőigazgatóság alább megnevezett erdőgondnokságaiban termelt, kérgezett és nagyobbbrészt erdei rakodókon, kisebb részben a Garam partján rakásolt gyéritési anyagtermés, nevezetesen:

1. *Karók* 1·6 m hosszúságban, 3·5—6 cm alsó átmérővel, mind hegyezve és kérgezve.

2. *Karók* 2·5 m hosszúságban, 5—7 cm alsó átmérővel, mind hegyezve és kérgezve.

3. *Léczek* 6 m hosszúságtól felfelé, 5—8 cm alsó átmérővel, kérgezett állapotban.

4. *Vékony rudak* 4 m hosszúságtól felfelé, 1—1 m hosszúsági különbözetben. Felső átmérő 8—11 cm. Középátmérő 12 cm-ig kérgezve.

5. *Vastagabb rudak* 4 m hosszúságtól felfelé, 1—1 m hosszúsági különbözetben. Középátmérő 12 cm, vagy ennél vastagabb. Kérgezve.

6. *Egyéb vékony haszonfa* 1, 1·5, 2 és 2 *m*-től felfelé, 10—10 *cm* hosszúsági különbözetben. Felső átmérő 10 *cm* és ennél vastagabb. Kérgezeve.

Ilyen anyagból árverésre kerül erdőgondnokságonként a következő mennyiség:

I. Erdőbádonyi erdőgondnokság.

A „Szkalicze“ C. II. 7. tag, 18. oszt. nevű erdőrész rakodóján. (Lucz- és jegenyefenyő.) 2594 db 1·6 *m* hosszú karó, 2400 db 2·5 *m* hosszú karó, 3240 db erdei lécz, 2712 db vékony rud, 425 db = 63·47 *m*³ vastag rud, 26·78 *m*³ egyéb vékony haszonfa. Kikiáltási ár 3084 K 62 f. Bánatpénz 310 K.

II. Lucatói erdőgondnokság.

1. A „Sztoszkova“ erdőrészben (A. VII. 38. 19.) az erdei ut mentén.

a) Luczfenyő.

198 db 1·6 *m* hosszú karó, 53 db erdei lécz, 63 db vékony rud, 8 db = 0·76 *m*³ vastagabb rud, 0·47 *m*³ egyéb vékony haszonfa.

b) Erdei fenyő.

802 db 1·6 *m* hosszú karó, 187 db erdei lécz, 145 db vékonyrud, 40 db = 3·94 *m*³ vastagabb rud, 1·26 *m*³ egyéb vékony haszonfa.

2. A „Huorka“ erdőrészben (A. IV. 21. 32.) az erdei ut mentén.

a) Lucz- és jegenyefenyő.

157 db 1·6 *m* h. karó, 242 db 2·5 *m* h. karó, 447 db erdei lécz, 811 db vékony rud, 206 db = 26·16 *m*³ vastagabb rud, 4·98 *m*³ egyéb vékony haszonfa. Kikiáltási ár 974 K 62 f. Bánatpénz 100 K.

III. Jecenyi erdőgondnokság.

1. A „Szova“ nevű (A. VII. 40. 28.) erdei rakodóra.

Lucz- és jegenyefenyő.

400 db 1·6 *m* h. karó, 90 db erdei lécz, 113 db vékony rud, 54 db = 5·54 *m*³ vastag rud, 2·38 *m*³ egyéb vékony haszonfa.

2. A bikkalvölgyi (A. I. 1. 4.) erdei rakodón: 234 db 1·6 *m* hosszú karó, 13 db erdei lécz, 9 db vékony rud, 23 db = 3·85 *m*³

vastag rud, $0\cdot20\ m^3$ egyéb vékony haszonfa. Kikiáltási ár 192 K 04 f. Bánatpénz 20 K.

IV. Rezsőparti erdőgondnokság.

1. A hnušnói ut (A. III. 15. 24.) mentén.

Lucz- és jegenyefenyő.

1406 db erdei lécz, 100 db vékony rud, $0\cdot74\ m^3$ egyéb vékony haszonfa.

2. A „Kopecz“ nevű (A. III. 15 tag, 15 és 16 osztag, 16 tag, 25 osztag) erdőrészben, a Djelen vezető ut mentén.

2565 db $1\cdot6\ m$ h. karó, 2362 db erdei lécz, 4 db vékony rud.

3. A „Knyazovje Zeme“ (A. III. 13. tag, 3—4. oszt. 18. tag, 42., 43. és 44. osztag) erdőrészben a Djelen vezető ut mentén.

4717 db $1\cdot6\ m$ h. karó, 4246 db erdei lécz, 63 db vékony rud, $2\cdot64\ m^3$ egyéb vékony haszonfa. Kikiáltási ár 2152 K 77 f. Bánatpénz 220 K.

Az ajánlatok minden csoportra külön összegben tüntetendők ki, de egy ajánlati lapon tehetők. Árverési feltételek, ajánlati űrlapok és boríték az erdőigazgatóságnál szerezhető be. Távirati vagy utóajánlatok el nem fogadtnak.

Besztercebánya, 1908. évi február hóban.

(13)

M. kir. Erdőigazgatóság.

Mindennemű ragadozó és egyéb madarat, ragadozó állatokat, frissen löve vagy mérgezve, ugyszintén őz- és szarvas-agancsokat bármily mennyiségben vesz *Fr. J. Mayer* hires präparáló intézete *Goldenöls, Trautenau mellett*, Csehország. Levelek német nyelven kéretnek. (8. III. 2.)

Pályázati hirdetmény. 335/1908. sz. — Szolnok-Doboka vármegye területén, Kápolnokmonostoron az állami kezelésbe vett erdők védelménél elhalálozás folytán megüresedett erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Illetmények: évi bér 500 korona, évi lótartási átalány 200 korona, évi irodaátalány 10 korona, lakáspénz 120 korona, évi egyenruhaátalány 70 korona.

Kérvények 1908. évi április hó 15-ig alulirott m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtandók be. — A kérvényhez 1. erdőőri szak-

vizsga-, 2. születési 3. orvosi 4. szolgálatbizonyítvány eredetiben vagy hiteles másolatban csatolandó.

Elkészt vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Dés, 1908. évi márczius hó 14-én.

(14)

M. kir. állami erdőhivatal.

Erdei facsemete-eladás.

1908. évi tavaszi ültetésre szállítandó:

50.000 drb	5 éves	átiskolázott luczfenyőcsemete
400.000	„ 3 „	luczfenyőcsemete
1.000 000	„ 2 „	erdei fenyőcsemete
900.000	„ 2 „	molyhos tölgy <i>Quercus pubescens</i>
2.000.000	„ 1 és 2 „	kocsányos tölgy <i>Quercus pedunculata</i>
200.000	„ 3 „	erdei fenyőcsemete <i>Pinus silvestris</i> .
13.000	„ 3 „	szilfacsemete <i>Ulmus campestris</i>

az összes **csemeték elsőrendű minőségűek.**

Junghans E. erdőgondnokságánál,

(9. II. 2.)

Lunkaszprie u. p. Dobrest (Bihar megye).

Faeladási hirdetmény. 648/1908. sz. — Felsőpián község (Szeben vármegye) eladja 1908. évi április hó 25-én délután 2 órakor Felsőpián község irodájában nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek következő bükkfamennyiséget.

1. A „Magura“ nevű havasi erdejének (D₁ ü. oszt.) 1887 kat. holdján található mintegy 37.869 m³-re becsült és

2. A „Dealulungu“ nevű havasi erdejének (D₂ ü. oszt.) 3531 kat. holdján található mintegy 55.920 m³-re becsült bükkfát tövön az erdőben.

Kikiáltási ár az egész fatömegre nézve 93.789 K. — Bánatpénz a becsárnak 10⁰/o-a.

A bánatpénzzel és bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés megkezdéséig elfogadtatnak.

Elkészve beadott vagy szabálytalanul kiállított ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Becsáron alul a fa nem adatik el.

Az árverési feltételek és becslési jegyzék a szászsebesi jár. főszolgabíró és m. kir. jár. erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Szászsebes, 1908 márczius 16.

(15)

A jár. főszolgabíró.

Egy nagyobb bükkerdő kihasználására kerestetik, egy az erdőkezelésben jártas erdőtiszt, a ki a magyar és német nyelv mellett, a román nyelvet is legalább szóban bírja. Javadalmazás évi 2400 korona, szabad lakás (a vasuti fővonalon) és tűzifa. Bővebb fölvilágosítást ad Brankovits Péter kir. tanácsos. Karánsebesen. (17)

Fenyőtutajfa-eladás. Ad. 384/1908. sz. — A körösmezei v. urbéres közbirtokosság tulajdonát képező, s a rakpartokon felmáglyázva levő alább részletezett fenyőtutajfakészletek Körösmezőn 1908. évi április hó 14-én d. e. 10 órakor a községházán tartandó nyilvános szóbeli, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árverésen fognak, rakpartonként vagy egészben a legtöbbet ígérőnek eladatni.

Folyó szám	A rakpart neve	Szálfa és rönkö		Apró (rudas) anyag	Kikiáltási árral
		drb	m ³	drb	korona
I.	A repegői rakparton --- ---	870	369	530	5193
II.	A pletovátislapusánkai rakparton	1869	826	1286	11609
III.	A sztebnai rakparton --- ---	1894	784	1755	11380
IV.	A czápoki rakparton --- ---	963	676	32	9521
V.	A bahenszki rakparton --- ---	608	436	565	6890
	Összesen --- ---	6204	3091	4168	44593

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/₀-a.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek és értékbecslési kimutatások betekinthesők a v. urbéresek alulirott elnökénél, továbbá a máramarosszigeti m. kir. állami erdőhivatalnál és a rahói m. kir. járási erdőgondnokságnál.

Körösmező (Máramarosm.), 1908 márczius hó 19-én.

(18) *Kovássy Kálmán*, kir. közbirtokossági elnök.

Okleveles erdőőr, fácánvadász (angol rendszer szerint) 36 éves, kath. nő, kiszolgált csendőr, megfelelő állást keres. Szíves ajánlatok Polgár Ferencz Saár, u. p. Sárvár címre kéretnek.

(6. III. 3.)

Jegyenye- és erdeifenyő-ültetvények 3—5 évesek olcsón és azonnal kaphatók Szauer Oszkárnál Zágráb, Gaj-utca 28.

(19)

Fajtiszta kocsánytalan egyéves tölgyecsemete, felsőmagyarországi saját tenyésztés, erőteljes és ellentállóképességű, kapható 1000 darabonként 8 koronáért bármely vasuti állomásra szállítva. (Csomagolás önköltségen.) Erdészeti és Vadászati irodánál, Kassa, Széplaki sor 17.

(20. III. 1.)

Árverési hirdetés. Csikbánkfalva közbirtokossága részéről közhírré teszem, hogy a nevezett közbirtokosság tulajdonát képező és az uzvölgyi út mellett fekvő mintegy 120 kat. hold kiterjedésű területen lévő 5051 m³-re becsült lucfenyő haszonfa 25.600 (huszonötezerhatszáz) korona kikiáltási ár mellett Csikbánkfalva községhezánál 1908. évi április hó 25-én délelőtt 9 órakor tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyílt szóbeli árverésen el fog adatni.

A kikiáltási ár 10⁰/₀-a bánatpénzkepen az árverési biztos kezéhez leteendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok szintén 10⁰/₀ bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapírral láttandók el. Az ajánlatban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a csikszeredai m. kir. erdőgondnokságnál és a közbirtokosság elnökénél megtekinthetők.

Az erdőben fafelvétel csak a csikszeredai m. kir. erdőgondnokság előzetes engedélyével eszközölhető.

Csikszereda, 1908. évi márczius hó 21-én.

(21 II. 1.)

Bächer, m. kir. erdőgondnok.

Hirdetmény. Gróf Degenfeld Lajos ur ő nagyméltósága garábi gazdaságában, Nógrád megyében, a budapest-ruttkai fővonal pásztói állomásától 10 km távolságra, melyből 7 km kiépített törvényhatósági ut, 6868 tömör $\square^3$ fát magába foglaló tölgy- és cseres erdő eladó. Komoly érdeklődők az erdőt engedélylyel megtekinthetik. Értekezhetni uradalmi intézőségénél Szirákon. Vasutállomás Apcz—Zagyvaszántó. Posta és távirdaállomás Szirák, Nógrád megye.

(22)

Uradalmi intézőség.

Tölgyfaeladás A nagyváradai 1. sz. székeskáptalan tulajdonát képező, a Bihar megyében fekvő sályi-i erdőgondnokság sályi-i és méhesi vágásaiban termelt 3696 db 2571·192 tömör köbméterre felvett s ugyanannak a kisjenei erdőgondnoksághoz tartozó 1906. évi és 1907. évi kisjenei vágásaiban levő 728 db 416·52 köbméterre felvett tölgyrönk, melyek műszaki célokra használhatók, zárt írásbeli ajánlatok útján eladatnak. A megajánlandó vételárnak legalább tíz százalékát tevő készpénzzel, mint bánatpénzzel s az ajánlattevő által sajátkezüleg, tanuk előtt aláírt eladási feltételek egy példányával felszerelt, kellően lepecsételt ajánlatok alulirothoz legkésőbbben folyó évi április hó 11-én d. e. 11 óráig benyújtandók, az eladási feltételek kívánatra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, 1908. évi márczius hó 16-án.

(23)

Papp Imre s. k.
urad. főtitst.

Árverési hirdetmény. 19/008 sz. — Csikszentlélek község közbirtokossága közhirrre teszi, hogy a tulajdonát képező és a Sulca völgyére hajló Medvéstelek nevű erdejében 8221 m^3 -re becsült,

valamint a Kopókertpatakjában lévő 5087 m^3 -re becsült luczfenyőhaszonfájának eladása végett f. évi április hó 27-én d. e. 10 órakor Csikszentlélek község házánál zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyílt szóbeli árverés fog tartatni.

Ugy a zárt írásbeli, mint a szóbeli ajánlatok megtehetők külön a Medvéstelekre és külön a Kopókertpatakra, de megtehetők a kettőre együttesen is.

A Medvéstelek kikiáltási ára 50.030 korona.

A Kopókertpatak kikiáltási ára 32.310 korona.

A ketőnek együttesen 82.340 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/_o-a.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverés és a szerződési feltételek a községi bírónál tekinthetők meg.

Az erdőfelvétel a fakereskedők részéről csakis a csikszeredai m. kir. erdőgondnokság engedélyével eszközölhetők.

Csikszentlélek 1908 márczius hó 22-én.

(24)

Veress Dénes elnök.

Erdősegéd felvétetik. Fizetés 1080 korona, lakás és világítás. Azok, kik a német nyelvet birják és jó rajzoló, előnyben részesülnek. Sajátkezüleg irt bizonyítványmásolatok alulírt erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Prasicz, Nyitra megye.

(25)

Báró *Stummer Ágoston*-féle uradalmi erdőhivatal.

Eladó. 3000 db szép erős vadgesztenye, 2000 db Acer platanoides, 1000 db kőris, 100 db à 80 K, 1000 db 750 K, 5000 db szép erős ákác, száza 50 K, 500 db Thuja 1—2 m-es, à 1.60—2 K, 1000 db *Pyramis buxus*, à nagyság szerint 2—16 K, 5000 szegély-buxus, 100 à 10 K, *remek szép Nordmanniánák* 50 cm-től 3 m-ig, à 5—50 K, diszfa vegyes 70 K, 100 db diszcserje 30 K száza. Több ezer m. törzsű almafa, 100 db 80 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Petermann József

(3. IV. 3.)

mű- és keresk. kertészete Nagykanizsán.

Feladási hirdetés. 1333/1908. sz. — Pokolfalu község tulajdonát képező 187 kat. földnyi területen 1396 tömör kőbméter épület és tűzfára becsült erdei fenyőfatömeg 1908. április 6-án fenti község házában nyilvános árverésen 1166 K 15 fillér kikiáltási ár mellett eladni fog.

Részletes feltételek a szombathelyi szolgabírói hivatal, a járási m. kir. erdőgondnokságnál és Pokolfalu község házában betekinthők.

Szombathely, 1908. évi márczius hó 19-én.

(26)

Szolgabíró

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi VII. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Cserny Győző</i> : Magánerdőgazdaságunk javításának kérdéséhez ...	345
<i>Gálffy István</i> : A magánszolgáltatásban álló erdőtiszték jogszonyainak rendezése érdekében ...	361
Képek Szlavonia tölgyeseiből ...	363
A világ fatermelése és a faválság ...	367
IRODALOM: Lapszemle: Külföldi kísérletek a bükkösök áterdőlése körül (<i>L-I</i>) ...	371
FAKERESKEDELEM: Az 1907. évi fakülkereskedelemről. — A szerb kereskedelmi szerződés. — A galicziai eredetű fa. — A francia dongatermelés. — A magyar-olasz erdőipar r.-t. — Tölgyfaárak a Spessartban ...	375
KÜLÖNFÉLEK: Id. Mikolás Vincze †. — A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete. — A kopár, futóhomokos és vízmosásos területeken teljesített erdősitések állami segélyezése. — A porosz erdészeti szakoktatás reformja. — Kísérleti adatok a fehér gólya vonulásához (<i>Schenk Jakab</i>). — Gazdasági előadások a hadseregben. — Tájékoztató vidéki állat- és madárvédő egyesületek alapításában. — A maros-szlatinai uradalom. — 3000 éves tölgyfa. — Kérelem. — Halálozások ...	380
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből ...	388
Erdészeti Rendeleték Tára ...	389
A magyar korona országainak külkereskedelmi forgalma fában stb. 1906. (Folytatás.) ...	391
Hirdetések ...	I—XIII

- ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN.** Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középités-
Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész:
Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR.** Szerkesztette és történeti bevezetéssel
ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.** 1880—1884, (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.)
évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron
visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.)
évfolyam.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak
2 K. 40 fill.
- Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.
Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.
Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fillér, másoknak 1 korona.
Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.
Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén
bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLAZATOK.** Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem
tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)
- A LEGELŐERDŐK.** Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok
1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill.,
nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.
- A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE.** Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és
Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K., kötve 13 K.
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA.** Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedők-
nek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS.** Irta:
Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill.
küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB.** Irta: Péch Dezső. Ára
tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre
45 fill. küldendő.
- SZÁMTAN.** Erdőörök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f., mások-
nak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL.** Irta: Bund Károly. Ára 4 K.
- ERDÉSZETI GÉPTAN.** Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K., másoknak 5 K
- Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE.** Ára tagoknak 7 K., nem
tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.
- Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül
egyenként 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:
- AZ ERDŐK BERENDEZÉSE.** Ára 2 K.
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott.
II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias
növények. Ára 3 K.
Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél **rendelik meg azokat**, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K., ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K., ill. 450 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K., ill. 3 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K. 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Soltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K., ill. 6 K.

„AZ ERDŐ” kiadóhivatalában

Budapest, IV. Egyetem-utca, Franklin Társulatnál megrendelhető „AZ ERDŐ” cz. erd. és vad. szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére. Előfizetési ára egész évre 4 K. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztik: Sugár Károly és Balogh Ernő m. kir. erdőmesterek.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSITASA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K. 80 fill., másoknak 6 K.

Egyébűt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEÍRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földművelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHÁDASA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNALATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETÜSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K. és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K. 20 fill.

Megrendelhetők a földművelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESÉK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földművelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévízi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.